

Památka utrpení

Pána Ježíše Krista v nejsvět.
Svátosti Oltářní.

Seďm postních kázání od
Frant. Proschwitzera,

bisk. konsist. rady,

z něm. upravil Jan Groh, farář v Lužanech.

Cena 80 hal., poštou 84 hal.

V OLOMOUCI 1912.

Nakladatel — **R. PROMBERGER** — Knihkupec.

NOVINKY

nakladatelství R. PROMBERGRA v Olomouci.

ÚVOD DO FILOSOFIE.

Sepsal Dr. JOSEF KRATOCHVÍL. (154 strany) K 4.—.

Mohutný rozvoj filosofického hloubání můžeme pozorovati v poslední době u všech kulturních národů.

Příčinou tohoto hnutí nezdá se nám pouze přirozená touha člověka po vědění a uspokojivém rozřešení palčivých záhad životních, nýbrž také jakási znavenost a zmalátnělost dnešního lidstva z netušeného triumfu t. zv. věd praktických. Zhmotnění života sobectví, požitkářství úpadem citu náboženského, zkrátka praktický materialism — toť výslednice těchto triumfů.

Duch lidský však nikdy dlouho nespokojí se materialismem, nýbrž upadá vždy brzy v opak. Hledá vzněty náboženské a touží po výši mystické, kouskování fakt ve vědách speciálních, vzněcuje v opaku touhu po hluboké spekulaci a velké syntese.

Spis skládá se ze čtyř oddílů: 1. Základní pojmy filosofické. 2. Vývoj myšlenky filosofické. 3. Synthesa budoucnosti. 4. Vývoj a snahy české filosofie. — Probírá tedy filosofii z hlediska nejširšího i speciálně českého.

NEJEZCHLEBA FRANTIŠEK:

Ve škole života.

Cyklus 74 promluv k dospělejší mládeži studující. (340 stran.)

Cena K 4.—, poštou K 4.10.

Auera-Dra Ehrmanna.

Obrázkový životopis svatých pro školu a dům. 2. vydání.

Cena v černé vazbě K 2.50, v lepší červené vazbě K 3.—.

Roztomilým dárkem vánočním, jest serie pohlednic s titulem

„HANÁCKÉ VÁNOCE“

10 uměleckých pohlednic od M. Gardavské. Cena K 1.20, dále:

„ZVĚŘINOVO ALBUM“

20 akvarelů jeho originelních kreseb upraveno na kartonech. K 8.—

V nejbližší době vydám:

Písmo svaté v obrazech.

Řada VIII. (Nového zákona řada III.) Cena K 2.40.

HUYSMANS J. K.:

∴ KATHEDRÁLA. ∴

Mohutná apötheosa Lúrd. Cena asi K 4.—.

Památka utrpení Pána Ježíše Krista v nejsvět. Svátosti Oltářní.

**Seďm postních kázání od
Frant. Proschwitzera.**

bisk. konslet. raďy,

z něm. upravil Jan Groh, farář v Lužanech.

Cena 80 hal., poštou 84 hal.

1912.

**NAKLADATEL — R. PROMBERGER — KNIHKUPEC
V OLOMOUCI.**

A. E. Consistorium.

Olomucii, 16. Decemb. 1911.

Nil obstat.

DR. GEORGIUS LÁSKA, m./p.,
Censor.

Nro. 18.418 Cons.

Imprimatur.

Curia Archiepiscopalis.

Olomucii, die 16. Decembris 1911.

DR. CAROLUS WISNAR m./p.,
Vicarius generalis.

HENRICUS GEISLER m./p.,
Cancellarius.

Předmluva.

Dvě ohniska zná křesťanství, z nichž jiskří žár lásky boží, Utrpení Páně a Nejsvětější Svátost Oltářní. Jsou to dva převznešené důkazy nekonečné lásky Boha k nám, které se navzájem doplňují. Nemůžeme se ani téměř rozhodnouti, kterému z těchto převznešených předmětů máme dáti přednost, o kterém spíše bychom měli v době svato-postní k lidu promluvit. A hle, autor těchto promluv šťastně myšlenku tu rozřešil tím, že Utrpení Páně spojil s Nejsvětější Svátostí Oltářní. Myšlenka zajisté duchaplná, již odpovídá svědomité provedení. Sloh jest plynňý, mluva lidová, vhodnými příklady jako kvítky propletená, takže promluvy vykonají velmi dobré služby v roce 1912, který má býti označen jako rok eucharistický

Redakce Kazatele.

I.

Poslední večeře Páně a oběť mše svaté.

„To čiňte na mou památku.“

Luk. 22, 19.

Když s v. Alžběta, dcera uherského krále Ondřeje II., ubírala se v průvodu slavného poselstva z Uher do Němec, aby se stala manželkou Ludvíka, vévody Durynského, a vévoda jí s velikou slávou přijel vstříc, měli mnozí páni a rytíři v průvodu pochybnost, zdaž vévoda opravdovou láskou své nevěstě jest nakloněn a proto důvěrně ho žádali, by jim sdělil, jaké city chová ku své nevěstě a jak o ní smýšlí. Tu pravil vévoda: »Vizte tam tu horu v dáli, jejíž lesnatý vrchol nad veškerou krajinou k nebesům se vypíná. Kdyby hora ta byla ze zlata a stříbra a nitro její naplněno bylo drahokamy, přece dražší a milejší jest mi má Alžběta!« Tu předstoupil rytíř Walter z Wargily a řekl: »Dovol, pane, abych slova tvá vyřídil nevěstě tvé.« »Učiň tak ihned«, pravil Ludvík, »a zárukou mé lásky a věrnosti dones jí tento malý dárek.« A vévoda Ludvík odevzdal rytíři malé zrcadélko, tehdy ještě velmi vzácné, jež bylo opatřeno pouzdem z kosti slonové a na zadní straně vyřezán byl v slonovině obraz Ukřižovaného Spasitele. Dárek tento způsobil Alžbětě velikou radost, chovala jej velmi pečlivě a kdykoliv jej vzala do ruky, častěji a déle než na plochu lesklého zrcadla dívala se na Ukřižovaného Spasitele.

Drazí křesťané! Lidská duše je také nevěstou, zasnoubenou vznešenému nebeskému ženichu; pozemský život náš je také cestou k tomuto ženichu naší duše. Ženichem jest Ježíš Kristus, Syn Boha živého; On sám dal si toto jméno a své vtělení a svou smrt nazval zasnoubením, které Ho spojilo na vždy s lidským pokolením. Zdaž také my budeme pochybovati o Jeho lásce, považíme-li, že On jest Nejsvětější a Nejjasnější, my pak chudí, hříšní a nuzní jsme, uvážíme-li, že jsme Ho tak často urazili, Jím pohrdali, Jeho dobrodiní nevděkem spláceli a nesčetnými hříchy znova Ho křižovali?

Nebeský ženich náš, Ježíš Kristus, abychom o Jeho lásce nepochybovali, na památku zanechal nám nebeský dar, vzácný dar, který jest důkazem Jeho nekonečné lásky, který také na sobě má znamení kříže, znamení Jeho hořkého utrpení a smrti. A který jest tento dar našeho dobrotivého Spasitele, která je ta památka

a záruka Jeho nebeské lásky? Se svatou bází to vyslovuji: Je to Nejsvětější Svátost Oltářní. Ježíš Kristus toto nejsvětější tajemství ustanovil a nám zanechal, když za nás na smrt šel a řekl: »To čiňte na mou památku!« (Luk. 22, 19.) A svatý apoštol Pavel dí: »Kolikrátkoliv chléb tento jísti a kalich tento pít budete, smrt Páně zvěstovati budete.« (I. Kor. 11, 26); a církev sv. denně se modlí: »Ó, Bože, jenž jsi nám přepodivné svátosti na památku svého umučení zůstavil.«

Rozmilí v Kristu! Nejsvětější Svátost Oltářní jest zárukou lásky Ježíšovy, jest památkou jeho přehořkého utrpení a smrti. Posvátný čas svatopostní předvádí nám živě na mysl utrpení a smrt Pána Ježíše, jehož kříž vztyčen na hlavním oltáři, a proto jest utrpení a smrt Pána Ježíše nejvhodnějším a nejmilejším předmětem kázání svatopostních. Leč památkou tohoto přehořkého utrpení a smrti Páně je také Nejsvětější Svátost Oltářní a proto i ona jest vznešeným předmětem rozjímání svatopostních. V Nejsvětější svátosti Oltářní obnovuje a opakuje se celý život a utrpení Pána Ježíše; všecka láska a zbožná úcta, ale i všecka potupa, pohrdání a posměch, jichž dostalo se božskému Spasiteli na cestě křížové, vše to opět se mu děje v Nejsvětější Svátosti, v tom tajemném památníku jeho lásky.

V těchto kázáních svatopostních chci vám předvést sedm obrazů z utrpení Páně a k nim připojím Nejsvětější Svátost Oltářní. Ukáži Vám Nejsvětější Svátost Oltářní ve mši svaté, ve svatém přijímání, ve svátostném požehnání a jako pokrm na cestu do věčnosti, ukáži vám dále Nejsvětější Svátost ukrytou na oltáři ve svatostánku, dále při slavné výstavě na trůnu oltáře a slavnostním a vítězném průvodu o Božím Těle.

Jak vznešený to předmět naší víry, jsem proto přesvědčen, že rádi budete poslouchati tyto řeči mé svatopostní. Dnes počínám s pomocí boží o prvním obraze z Utrpení Páně. Je to poslední večeře, při níž Pán Ježíš zůstavil nám nejsvětější důkaz své lásky a připojím rozjímání o oběti mše svaté.

Ó Bože, jenž jsi nám v přepodivné svátosti památku svého utrpení pozůstavil, dejž nám, abychom tajemství Tvé lásky velebili a užitku Tvého vykoupení účastni se stali.

Svatá Maria, oroduj za nás!

I.

V porobě kruté úpěli Israelité v Egyptě a volali proto k Bohu Hospodinu za vysvobození z tohoto otroctví! Bůh vyslyšel jejich volání a ustanovil, že je vysvobodí. O půlnoci pobil anděl Hospodinův všechny prvorozené v zemi egyptské, avšak domů, kde bydleli Israelité, ušetřil, neboť dvěře příbytků jejich pokropeny byly krví beránka, kterého u večer před tím zabili a jedli, jak to poručil Bůh skrze Mojžíše. Zlomena tak pýcha krále Faraona. Dovolil tudíž, aby Israelité vyšli ze země egyptské.

I vyšli Israelité radostně z Egypta, z této země poroby, a ubírali se do země zaslíbené, do země otcův svých. — Na památku tohoto vysvobození z Egypta na rozkaz Hospodinův slavili Israelité každoročně zvláštní slavnost. V každé rodině zabíjeli o slavnosti té beránka a společně jej požívali. Tato slavnost nazývala se Passach nebo velikonoce a beránek, který byl zabíjen, slul beránek velikonoční.

Nejmilejší! Dlouhá století uplynula; často a často byla slavena Velikonoc v zemi židovské. Tu přiblížil se čas, kdy předobrazovaný beránek velikonoční měl se naplniti. Nastaly ony Velikonoce, o nichž pravý Beránek, který snímá hříchy světa, měl zabít býti.

Pán Ježíš, jak víte, slavil s učedníky svými večeři velikonoční. V onom roce, když bylo Pánu Ježíši 33 leta, slavily se Velikonoce v sobotu; proto beránek velikonoční v pátek před tím v odpoledních hodinách byl zabíjen a večer večeře velikonoční byla slavena. Avšak Pán Ježíš slavil večeři velikonoční se svými učedníky již ve čtvrtek večer. Jak si vysvětlíme tuto odchylku? Bylo obyčejem, že cizí poutníci, kteří přišli na Velikonoce do Jerusalema, a pak domácí lidé chudí již den napřed beránka velikonočního zabíjeli a požívali. Také Ježíš a jeho učedníci byli v Jerusalemě cizinci, vždyť přišli z Galileje a byli také chudí, proto řídili se zvykem cizincův a lidí chudobných. Ačkoliv tedy mužové vysoké rady, knížata národa židovského, bohatí a vznešení slavili večeři velikonoční v pátek večer, slavil ji Ježíš po způsobě lidí chudých již ve čtvrtek večer, aby následujícího dne, v pátek, v tutéž chvíli, kdy v chrámě druhá část beránků pro přední vznešené židy byla zabíjena, v tutéž chvíli Pán Ježíš sám jako pravý, skutečný Beránek velikonoční umíral.

Veliký ruch a chvat panoval v oněch dnech mezi obyvateli jerusalemskými; v domech vše se uklízelo, večeřadla se okrašlovala. Kde pak bude božský Spasitel se svými učedníky jísti beránka, vždyť sám neměl, kam by hlavu položil? Ježíš byl v Bethanii v domě Lazara, jež krátce před tím z mrtvých vzkřísil. Tu pravil Petrovi a Janovi: »Jděte do města, tam potká vás člo-

věk, džbán vody nesa. Jděte za ním a kamkoliv vejde, tu rcete pánu domu: Mistr vzkazuje tobě: kde jest večeřadlo mé, kde bych jedl beránka s učedníky svými? A on vám ukáže večeřadlo veliké, tam nám připravte.» (Luk. 21, 10.—13.)

Petr a Jan šli a když branou vcházeli do města, potkal se s nimi člověk, který od pramene Siloě přicházel, a nesa džbán vody v ruce ubíral se vzhůru k hoře Sionu a vešel do domu Nikodema, který byl členem vysoké rady a tajným učedníkem Ježíšovým. Krásné večeřadlo bylo k slavnosti již připraveno. Oba učedníci Ježíšovi koupili beránka bez poskvrny a přichystali vše potřebné k večeři velikonoční.

Již počaly zářiti hvězdy u večer na nebi, když Ježíš se svými apoštoly údolím potoka Cedron kráčel k hoře Sionu, rozloučiv se před tím v Bethanii bolestně s plačící Matkou svou. Byla to jeho poslední cesta do svatého města, jemuž prokázal tolik dobrodiní, nad nímž před třemi dny hořké slzy proléval, poněvadž nepoznalo času navštívení svého. — Božský Spasitel vešel do večeřadla. Stůl pokryt byl drahocennou pokrývkou; uprostřed na stole stál kalich, který, jak ústní podání vypravuje, apoštolé vypůjčili od svaté Veroniky. Vedle kalichu byl podlouhlý talíř s tenkými bílými chleby, které pravidelnými rýhami k lehčímu lámání rozděleny byly.

Nastala hodina, kdy podle zákona večeře slavnostní počítí měla. Když Ježíš se pomodlil, zasedl s dvanácti apoštoly za stůl řka: »S toužebností žádal jsem tohoto beránka jísti s vámi, prve než bych trpěl.« A proč žádal si Pán Ježíš tak toužebně tenkrát jísti beránka? Proto, že chtěl nyní v neskončené lásce své vyplniti, co od 1500 let beránek velikonoční předobrazoval: chtěl totiž sám za lidstvo obětovati sebe a své vlastní tělo a krev v nejsvětější Svátosti svým apoštolům za pokrm dáti.

Když požili beránka a k němu dle zákona rozličné zeleniny, přišla věčně nezapomenutelná chvíle, kdy náš Spasitel chtěl nám otevřítí celý poklad své lásky. Pán Ježíš vstal od stolu, složil vrchní roucho své a vzal bílý šat a přepásal se. Potom nalil vody do mēděnice a počal umývati svým učedníkům nohy a utíral je bílým šatem, jímž byl opásán. (Jan 13, 4.—6.) Tímto umýváním nohou chtěl Pán Ježíš apoštoly poučiti, jak čistí a svatí mají býti při události, která bude následovati.

Božský Spasitel vzal opět na sebe vrchní roucho své a posadil se za stolem, rozplývá se takřka láskou v tomto převelbném okamžiku. Vzal chléb, který na stole před ním ležel, do svatých a ctihodných rukou svých, pozdvihl oči k nebesům a modlil se. Potom žehnal chléb, lámal a dával apoštolům řka: »Vezměte a jezte, totoť jest tělo mé.« (Mat. 26, 26.) I přistupovali učedníci k Pánu Ježíši a přijímali z rukou Jeho nejsvětější Jeho

tělo — Ježíše Krista samého. Potom vzal Ježíš kalich s vínem, díky činil, požehnal a řekl: »Vezměte a pijte z toho všickni, totoť jest krev má nového zákona, která za vás a za mnohé vylita bude na odpuštění hříchů.« (Mat. 26, 28.) Apoštolé opět přicházeli k Pánu Ježíši a pili z kalichu; pili Jeho nejsvětější krev — Krista Ježíše samého. Zbožní mužové ti byli hluboce dojati. Jedli a pili a ne-
tázali se: Mistře, co to činíš? — Viděli sami jasně, že Ježíš jim dal, co jim před rokem v Kafarnaum byl přislíbil a oni důvěrně od něho očekávali; viděli zřetelně, že jim dal své nejsvětější Tělo, svou nejsvětější Krev, avšak způsobem tajemným, nepochopitelným. — Vzpomněli si na slova Ježíšova, která jim řekl v Kafarnaum: »Já jsem chléb živý, který s nebe sestoupil. Bude-li kdo jísti z chleba toho, živ bude na věky; chléb, který já vám dám, tělo mé jest, které vydám za život světa.« (Jan 6, 51.—52.) Nyní porozuměli, co jim Pán Ježíš tak důtklivě zajistil: »Mé tělo právě jest pokrm a má krev právě jest nápoj.« (Jan 6, 56.)

Nejmilejší! Slastnou a blaživou láskou zaplesala srdce učedníkův Ježíšových. Avšak ještě něco podivuhodnějšího uslyší! Ježíš pravil jim dále: »To činite na mou památku!« (Luk. 22, 19.) S úžasem slyšeli z úst Kristových rozkaz, aby totéž činili, co on sám učinil. Těmito slovy Ježíšovými nabyli apoštolé moci a schopnosti, aby chléb a víno v nejsvětější Tělo a v nejsvětější Krev Pána Ježíše proměňovali, tento nebeský pokrm sami požívali a také jiným podávali. Oběť a hostina, jak ji Ježíš právě slavil, měla od té chvíle na jeho památku v církvi slavena býti a apoštolé měli býti kněžími, kteří by ji ve jménu Pána Ježíše konali sami a pak svými nástupci, biskupy a kněžími až do skonání světa.

Konečně dával Pán Ježíš apoštolům tajemná naučení, vždyť s ním nyní jedno byli; jako starší kněz učí mladé kněze o povinnostech jejich svatého úřadu, tak poučoval Kristus své apoštoly, jak mají žehnati a proměňovati chléb v Jeho nejsvětější Tělo a víno v Jeho nejsvětější Krev a tento posvátný tajemný chléb jiným rozdávat. Posléze loučil se s nimi Ježíš dojemnými slovy a vykonal svoji velekněžskou modlitbu za své apoštoly a za všechny věřící. Na to vstal Kristus od stolu, opustil večeřadlo a šel na horu Olivetskou, šel trpět a zemřít. Jidáš zrádce byl již dříve opustil večeřadlo, aby vykonal svůj zločin v tmavé noci.

Drazí přátelé! Dojemný obraz vylíčil jsem vám z utrpení Páně: Ježíš při poslední večeři v kruhu svých apoštolův. Když v loni (1910) bylo mně popráno v Horní Ammergavě v Bavořích viděti pašiové hry, představující utrpení Kristovo podle sv. evangelíí vylíčené, věztež, že poslední večeře Páně patří k obrazům, jež působí dojemem nejněžnějším, ale také nejmohutnějším, vždyť tento obraz předvádí nám velikou lásku Ježíšovu: ustanovení Nejsvětější Svátosti Oltářní. Neboť co božský Spasitel učinil při po-

slední večeři, to měli apoštolé a jejich nástupcové, biskupové a kněží konati až do skonání světa: chléb a víno proměňovati v nej-světější Tělo a Krev Pána Ježíše. Toto proměňování pak děje se při mši svaté; a tak jest mše sv. nejkrásnější památkou lásky Ježíšovy, nejskvostnějším ovocem jeho hořkého utrpení a smrti. —

O mši jakožto oběti budu mluvit v díle

II.

V Písmě sv. vypravuje se o zbožném trpiteli Jobovi, že Hospodinu přinášel denně oběť zápalnou za své dítky, aby touto obětí byl Hospodin usmířen, kdyby snad dítky jeho zhřešily. — Tak i církev katolická, tato matka starostlivá, denně přináší nej-dražší oběť mše sv. za hříchy svých dítek.

Mše svatá jest nekrvavá oběť Nového Zákona, ve které se Ježíš Kristus pod způsoby chleba a vína svému nebeskému Otci skrze ruce kněžské obětuje, jako se jednou krvavým způsobem na kříži za nás obětoval. Mše svatá jest skutečná oběť, neboť jest při ní viditelný dar, který Bohu se podává, totiž Tělo a Krev Pána Ježíše, skrytý ve způsobách chleba a vína. Mše sv. je táž oběť, kterou Ježíš vykonal na dřevě kříže za lidstvo, ve mši sv. jako na kříži obětuje Ježíš své Tělo a svoji Krev; na oltáři neviditelně, na kříži viditelně; na oltáři skrze ruce kněžské, na kříži svým utrpením a smrtí svou. Kněz ve mši sv. je toliko zástupcem Pána Ježíše. Tak jako když boháč svým služebníkem rozdává chudým peníze, nikoliv služebník, ale boháč almužnu udílí, tak i ve mši sv. jest sám Kristus, který užívá rukou kněžských jako nástroje, aby ve způsobách chleba a vína obětoval a svoji krvavou oběť kříže tak nekrvavým způsobem obnovoval.

Nejmilejší! Co pohnulo božského Spasitele, aby tuto oběť ustanovil, proč chce denně znova se obětovati svému nebeskému Otci na Oltáři?

1. Ježíš Kristus chtěl nám především zanechat památku svého hořkého utrpení a smrti. Sám to řekl, nežli na smrt šel: »To čiňte na mou památku!« My nemohli jsme býti přítomni na Kalvarii, abychom svému trpícímu a umírajícímu Spasiteli se klaněli, proto Kristus se postaral, aby alespoň tato oběť jeho, kterou na kříži vykonal, opakovala se na oltáři, bychom mohli býti při ní přítomni a získali si týchž zásluh, jako bychom s Marií a Janem a se všemi jeho věrnými na Kalvarii u kříže Ježíšova byli stáli. — Syn Boží viděl dále, že ačkoliv za vsecky lidi trpěl a umřel, přece mnoho milionů lidí vlastní vinou spaseno nebude. Jako Vykupitel světa miluje však i tyto lidi a chce jim pomoci. Nabídl se tedy svému nebeskému Otci, že ni-

koliv jen tři hodiny, nýbrž až do skonání světa chce na kříži pnutí a tak ve své moudrosti a neobsáhlé lásce ustanovil oběť mše sv., ve které denně duchovně své Tělo ukazuje a obětuje a tak svého Otce nebeského ku většímu milosrdenství povzbuzuje. Kristus Ježíš ukazuje svému nebeskému Otci při tom své rány, své přehořké utrpení, které ve smrti podstoupil, to vše mu představuje, jakoby vše nyní trpěl a snášel. Proto pravdu má církev sv., nazývající mši sv. ustavičnou památkou krvavé oběti Ježíšovy na kříži. Podstatné obřady při mši sv. rovněž nám připomínají utrpení Pána Ježíše. Svatá hostie po proměňování se pozdvihuje nad oltář, jako Kristus byl pozdvižen na kříži; svaté přijímání pamatuje nás, jak byl Kristus do hrobu položen. Kněz při mši sv. modlí se s rukama rozpjatýma, na oltáři stojí kříž, kříž vyší i na rouchu mešním, kněz při mši sv. mnohými kříži žehná sebe i dary obětní, to vše jasně nám hlásá, že nám Pán Ježíš ve mši svaté zanechal památku svého přehořkého utrpení a smrti.

2. Božský Spasitel ve mši sv. chtěl nám podávat i také milosti získané krvavou obětí na kříži. Užitek smrti jeho jsou: Odpuštění hříchů, vyslyšení modliteb, požehnání vezdejší a věčná odměna. Jaké vzácné nebeské dary se nám podávají skrze oběť mše svaté!

a) Oběť mše sv. působí odpuštění hříchů, neboť mše sv. jest oběť smíření. Na kříži volal Kristus k svému nebeskému Otci: »Otče, odpusť jim:« Právě tak volá ve mši sv. za ty, kteří při mši svaté přítomni jsou. Jako krev zabitého Abela volala do nebe o pomstu, tak krev Kristova, toho nejsvětějšího Beránka, volá při mši sv. k nebi o smilování a krev Kristova, nejmilějšího Syna Božího, působí přece mocněji než krev Abelova. Když Bůh na přimluvu Abrahamovu pro deset spravedlivých chtěl ušetřiti měst Sodomy a Gomorrhy, jak mocnou a spasitelnou teprve jest nám hříšným lidem přimluva Ježíše Krista, který se sám ve mši sv. za nás v oběť podává! Loď s četnými cestujícími plula kdysi po moři, když tu přihnala se prudká bouře a loď ocitla se v nebezpečnosti největší. Tu vzal velitel lodi malé dítě, které se s nimi na lodi plavilo, do náruči své, pozdvihl je k nebi a volal: »Ó, Pane, pro toto nevinné dítě smiluj se nad námi!« — a v brzku se bouře utišila. Když tedy Bůh pro nevinné dítě se smiloval, jak milostivým teprve bude, když při oběti mše sv. jemu jednorozenného Syna Jeho podáváme! Ano, mše sv. jest obětí za hříchy, působí odpuštění hříchů, chrání hříšníka před věčným zavržením, neboť dává milost pravé kajcnosti, nakloňuje duši ku pravému pokání.

b) Skrze oběť mše sv. vyslyší Bůh modlitby naše, neboť mše sv. jest nejdokonalejší obětí prosby. Proto praví sv. František Saleský: »Modlitba, kterou člověk spojuje s obětí

mše sv., má velikou moc«; a sv. Jan Zlatoústý učí: »Andělé při nejdražší oběti mše sv. mocněji a důtklivěji za nás se přimlouvají«; a blahoslavený P. Kochen radí: »Kdo si stěžuje, že se nemůže dobře modlit, ten ať jde na mši sv., aby Kristus za něho a místo něho se modlil a jeho slabé a vadné modlitby doplňoval.«

c) Oběť mše sv. přináší nám i časné požehnání. Pán Bůh chrání nás všeho neštěstí, pomáhá při práci a žehná na statcích pozemských. Proto sv. Filip z Neri obyčej měl, že před každou důležitou prací obětoval mši sv. a práce ta jistě se zdařila; a sv. František Saleský praví: »Po celý týden nabývá síly, kdo ráno při mši sv. tak blízko stál u božského Spasitele svého.«

d) Mše svatá konečně přináší též odměnu pro věčnost. Jako ten, kdo po schodech stoupá, stoupá každým krokem výše, tak i ten, kdo nábožně při mši sv. jest přítomen, stoupá vždy o stupeň výše k nebi. Obzvláště horlivost, s jakou mši sv. nábožně slyšíme, obtíže, jež působí špatné počasí, špatná cesta, veliká vzdálenost od kostela, chladno a zima atd., zajisté v nebi beze zvlášť bohaté odměny nezůstanou.

* *

*

Svatá Františka Chantal byla velikou ctitelkou Nejvyšší Svátosti Oltářní. Úctu svou zvláště projevovala velikou horlivostí a vroucností při mši svaté. Denně byla přítomna při jedné mši sv., v neděli a ve svátek slyšela mše sv. dvě. Když jedenkrát se dověděla, že jeden z klášterů, které založila, tak chudý jest, že řeholní sestry jen o svátcích mohou mši sv. slyšet, poněvadž neměly prostředků, aby si kněze vydržovaly, byla nad tím hluboce zarmoucena a ihned poslala jim tolik, aby si mohly samy kněze vydržovati. Svatá Františka pravila, že nikdy nouze některého domu řeholního tak hluboce jí nedojala, jako tato a že pocítila nad tím lítost, že sestry řeholní o tak velikou milost připraveny byly, když nemohly denně býti přítomny této oběti života a lásky.

Drazí v Kristu! Kéž byste i vy tak vysoce cenili a si vážili mše svaté jako tato světice; uvažte jen, co jste slyšeli dnes o nejdražší oběti mše svaté, o jejím ustanovení, jejím významu, jejích nesmírných účincích pro život pozemský i pro život věčný. Osvědčte lásku svou k Pánu Ježíši, svému Božskému Spasiteli, tím, že často a s radostí přítomni budete mši svaté. Netřeba vám snad připomínati, že na všechny neděle a svátky tak činiti máme, toť naši přísnou povinnost, jak nám ukládá boží i církevní přikázání. Ale i ve dny všední dle možnosti a času máte se vynasnažiti, abyste mohli do kostela na mši svatou jíti. Kdybyste věděli, že někde

lze spatřiti božské Jesulátko v jeho vlastní podobě, jako se zjevilo sv. Antonínu, jak byste nešetřili námahy a tam spěchali! Kdyby při každé mši sv. přítomným vždy po jedné neb dvou korunách se rozdávalo, jak četně by sem lidé chvátili! Ach, ubozí zaslepci! Zdaliž při každé mši sv. není přítomen Ježíš, Syn Boží, skutečně a pravdivě? Zdaž ty milosti, jichž při mši sv. získati lze, nemají větší ceny, než všechny koruny tohoto světa? Milí katolíci! Následujte příkladu svatých a světic božích, následujte příkladu všech zbožných duší křesťanských a přicházejte, pokud možno, i někdy ve všední dny, zvláště v této době svatopostní do kostela, byste s pozorností, úctou, zbožností a láskou mši svaté obcovali jako apoštolé při poslední večeři Páně. Vzpomeňte při mši svaté vždy, jako byste stáli na Kalvarii, neboť kněz ukazuje vám totéž tělo hřeby probodené, tutéž drahocennou krev, která proudem z ran těch tekla. Klanějte se vždy při mši svaté svému Spasiteli s vírou, pokornou nadějí a láskou, aby těch vzácných nebeských účinků mše sv. i vám se dostalo ku zbožnému, bohumilému životu, k blažené smrti a jedenkrát i k blaženosti věčné. Amen.

II.

Pán Ježíš na hoře Olivetské a sv. přijímání

„I ukázal se jemu anděl s nebe,
posiluje ho.“ Luk. 22, 43.

Svatý Stanislav Kostka narodil se dne 30. října roku 1550 na zámku Kostkově v Mazovsku v království Polském jako syn vznešeného šlechtice. Měl zbožnou matku, jménem Markétu, rozenou šlechtičnu Kryskou, která ho záhy učila Boha znáti a milovati. Když mu bylo 14 let, dán byl Stanislav se svým mladším bratrem Pavlem do ústavu Otcův Jesuitův ve Vídni; zde osvědčoval obzvláštní úctu k Nejsvětější Svátosti Oltářní. Denně slyšel dvě mše svaté, po celé hodiny klečel před svatostánkem a každý týden přistupoval k svatému přijímání. Bohužel však musili Jesuité ve Vídni r. 1565. svůj ústav opustiti a Stanislav najal pro sebe a svého bratra a vychovatele Bylinského soukromý byt ve Vídni, by pokračovali ve svých studiích. Bratr jeho Pavel počal nyní vésti volný život, kdežto Stanislav s dvojnásobnou horlivostí cvičil se ve zbožnosti, nikdy nešel kolem kostela, aby se tam nezastavil a milovanému Spasiteli ve svatostánku se nepoklonil.

Tento zbožný život Stanislavův nelíbil se ani jeho bratru Pavlovi, ani jeho vychovateli, od nichž bylo mu snášeti mnoho příkoří. Leč Stanislav nedbal posměchu ani útiskův a dále se cvi-

čil ve zbožnosti. Dvě léta snášel pohanu a posměch za zbožnost svou. Tu upadl do těžké nemoci. Vroucně přál si, by mohl i v nemoci své přijímati Svátost Oltářní. Nebylo však nikoho, kdo by mu kněze přivedl; domácí pán, který byl luteránem, nechtěl trpěti, by katolický kněz se Svátostným Spasitelem do domu jeho vkročil a bratr Pavel s vychovatelem také tak smýšleli. Zbožný Stanislav hlubokým bolem sklíčen vroucně prosil Boha za útěchu a posilu. Jeho modlitba byla vyslyšena. Hle, dva andělé přišli k němu, jeden nesl kalich s Nesvětějším Tělem Páně a z jejich rukou přijal, po čem toužil, Nejsvětější Tělo Páně. Zázračně potěšen a posílněn přestál Stanislav těžkou nemoc a brzy dokončil svá studia, načež vstoupil do řádu tovaryšstva Ježíšova a dokonal svatý život svůj podobně jako sv. Alois v mladistvém věku 18 let. Usnul tiše v Pánu po třetí hodině ranní dne 15. srpna r. 1568 ve svátek Nanebevzetí Panny Marie, kterou také něžně miloval a vroucně ctil.

Jako andělé zjevili se svatému Stanislavovi, podobně zjevil se anděl též trpícímu Spasiteli. Tu noc po poslední večeři klečel božský Spasitel sám, od svých opuštěn, v zahradě Getsemanské ve stínu stromův olivových a v předtuše své blízké smrti trpěl úzkost v pravdě smrtelnou. V prachu země klečel a volal úpěnlivě k Otci nebeskému o útěchu a posilu. Jeho modlitba byla vyslyšena. »Ukázal se mu anděl s nebe, posiluje ho.« Bohem omilostněné osoby, které staly se hodnými toho, aby v duchu svém viděly utrpení Páně, vypravují, že anděl podal božskému Spasiteli kalich na způsob kalicha mešního a dal mu z něho píti. Ježíš pil z kalicha toho; posílněn pak povstal a odevzdán do vůle boží, šel na smrt.

Drazí v Kristu! Jako božský Spasitel, tak nalézá se také křesťan často na hoře Olivetské; neboť celý život náš jest cestou slzavým údolím; často bývá člověk malomyslným a volá k nebi o útěchu a posilu. Zdaliž pak i křesťanu se ukáže anděl s nebe, aby ho posílnil a potěšil? Anděl ovšem se mu neukáže, ale jiný posel boží, kněz katolický, podá mu ze zlatého kalicha nebeského pokrmu: Nejsvětější Svátost Oltářní ve svatém přijímání, tělo Páně jako posilu na cestu tímto životem. Proto chci vám dnes ukázati druhý obraz z utrpení Páně: Ježíš na hoře Olivetské, k němuž opět připojím Nejsvětější Svátost Oltářní při svatém přijímání.

Ó, Bože, jenž jsi nám v Nejsvětější Svátosti památku svého umučení pozůstavil, dejž nám, abychom toto drahé tajemství lásky tvé tak uctili, bychom ovoce jeho vždy v sobě zakoušeli. — Zdravas Maria! —

I.

Poslední večere Páně byla skončena; požit byl beránek velikochní, ustanovena památka lásky Ježíšovy, Nejsvětější Svátost. Oltářní a zaslíbení učiněno, že trvati bude až na konec věkův. »I šel Ježíš podle obyčeje se svými apoštoly na horu Olivetskou.« Na úpatí hory byla olivová zahrada, která patřila ke dvoru Gethsemane. Zahrada olivová byla sotva 20 kroků vzdálena od potoka Cedron a měla své jméno tak jako dvůr, že zde z plodů olivových stromů tlačili olej. Nábožný křesťane! Pojď se mnou v duchu svém do této zahrady, v níž Ježíš počal trpěti.

- Noční ticho všude zavládlo. Měsíc v úplňku stál na obloze, neboť za dva dny budou Velikonoce, slavnost židovská. Jaro nastalo a rozvíjelo se právě v celé kráse své; staré stromy olivové vypučely v květ a jarním životem dýchala celá příroda.

Do zahrady Getsemanské vstoupil Ježíš s apoštoly — dvanáctý apoštol kráčel zatím jinou cestou. Ježíš pravil jim: »Modlete se, abyste nevešli v pokušení.« Se svatým Petrem, Jakubem a Janem šel dále do zahrady, kdežto druzí apoštolé blíže vchodu do zahrady posadili se na zem pod strom olivový. Avšak i ty tři apoštoly, Petra, Jakuba a Jana zanechal Pán Ježíš uprostřed zahrady, sám pak odešel od nich tak daleko, jak praví sv. evangelium, co by kamenem dohodil; tam stály stromy olivové hustěji pohromadě, tak že tvořily hluboký stín, a tam padl Ježíš na kolena svá; smutek naplňoval srdce jeho, vždyť vzpomínal na svou brzkou strašlivou budoucnost. V samotě hory Olivetské bojoval božský Spasitel trojnásobný, strašlivý boj smrtelný.

1. V duchu svém patřil Ježíš zpět a viděl všechny hříchy světa v jejich příšerné zlobě, viděl všechny nepravosti, které na zemi spáchány byly od prvního hříchu Adamova až na hříchy posledních okamžiků. Viděl, jak lidstvo zvláště pobloudilo odpadem od pravého, živého Boha, viděl hrůzoplnou modloslužbu, jež se ani obětí lidských neštítala! — Nejsvětější duše Ježíšova zhrozila se množstvím a příšerností těchto hříchův, užasla nad velikostí lidské zloby a nevděku proti Bohu — a vše to naplnilo srdce Spasitelovo takovým bolem, že chvěje se zaúpěl: »Otče, je-li možno, odejmi kalich tento ode mne«; leč vzpomatoval se opět a s odevzdaností zvolal: »Ne má, ale tvá vůle se staň!«

Potěšen touto synovskou modlitbou vrátil se Spasitel ku svým apoštolům — leč oni umdleni a unaveni tvrdě spali. Vzbudil je a laskavě řekl jim: »Což jste nemohli ani jednu hodinu bděti se mnou? Bděte a modlete se, abyste nevešli v pokušení!« Po těchto

sloveh vrátil se Ježíš opět na místo, kde se modlil a nový boj zachvátil jeho nitro.

2. V duchu svém hledí do předu a vidí ty nelidské muky a útrapy, jež ho čekají. Vidí Ježíš Kristus nevěrného Jidáše, jak přichází, by provedl kletý čin svůj; vidí, jak žoldnéři na něho se sápaí a ho poutají; vidí, jak apoštolé ho opouštějí, jak vydán jest zuřivému lidu; slyší zběsilý křik zaslepeného a poštvaného zástupu; vzpomíná na potupný políček, ohavné bičování a trním korunování; vzpomíná na hřeby i na kříž, na všecku potupu a posměch a všecky ty muky, jež má trpěti na potupném dřevě kříže. Vše to vidí Ježíš duchem svým napřed; jeho duše plní se hrůzou a úzkostí, bolestnými vzdechy a hořkostí; tíže bolu toho tlačí ho k zemi. Opět zvedá ruce své k nebi a úpěnlivě volá: »Otče, je-li možná, odejmi kalich tento ode mne« — a pln odevzdanosti a pokory připojuje: »Avšak ne má, nýbrž tvá vůle se staň!« — Nejistým krokem potácí se Ježíš k apoštolům, aby ve své péči a lásce na ně pohleděl, vidí však, jak opět spí, a když je znova napomenul, aby bděli a modlili se, omlouvá jejich ospalost slovy: »Duch zajisté hotov jest, ale tělo mdlé.« Pak jde potřetí do samoty, aby se tam modlil; nový bol a nové muky sklíčuji jeho duši.

3. Spasitel vševědoucím okem svým patří do daleké budoucnosti a vidí, že nesmírně mnoho lidí zahyne, ačkoliv hořké utrpení a smrt pro ně podstoupí. Vidí, jak mnoho křesťanů, jeho jménem pokřtěných, povede život nekřesťanský; slyší potupy, urážky a rouhání, kletby a křivé přísahy, které vycházejí z tolika úst křesťanských; vidí znesvěcování neděl a dnů svátečních, kterého se i křesťané dopouštějí; vidí všecku neúctu a vlažnost i nevděk, jehož se mu dostává v nejsvětější Svátosti Oltářní; vidí slzy zarmoucených rodičů, prolité nad neláskou nezvedených dětí; vidí všecky hříchy nestřídmosti v jídle a pití a v požitcích radostí pozemských; vidí všecky hříchy nečistoty, pro něž zvláště trpěti musí; vidí tisícero nelásku, nepřátelství, lež a přetváрку i mezi těmi, kteří jeho dítkami se nazývají; vidí tisíce těch, kteří zhynou, poněvadž nepamatují na jeho hořké utrpení, jeho bolestnou smrt a na svou věčnou spásu. Ó, jaké hoře, jaký bol pro láskyplnou duši Spasitelovu, který přišel spasit všech! Jaká strašlivá myšlenka: nadarmo, nadarmo budu trpěti a umíratí za tak mnohé. Krvavý pot vyráží na čele jeho a teče v těžkých krůpějích po jeho tváři. V smrtelném bolu klesá do prachu země a volá: »Otče, můj Otče, odejmi kalich tento ode mne, bych ho nemusel pít; ne má, ale tvá vůle se staň.«

Tak se modlí, tak prosí Ježíš po třetí a jeho modlitba jest vyslyšena, neboť anděl s nebe se ukázal, posiluje ho; přinesl mu útěchu a posilu od nebeského Otce. Anděl ukázal mu

zástupy blažených, kteříž jeho smrtí vykoupení vejdou do nebeské slávy i ukázal mu nepřehledné zástupy všech národů a pokolení, všech jazyků a kmenů, kteříž stojí u trůnu Beránka a věčné chvály Bohu prozpěvují. A tento nevýslovně dojemný pohled duši Ježíšovu posilnil a občerstvil; jeho srdce vzmužilo se k boji; v plném zápalu své lásky vzchopil se, aby podstoupil oběť, kterou věčný Otec od něho žádá, vypítí kalich utrpení do poslední krůpěje, poslušen až k smrti, smrti pak kříže.

Ještě několik minut prodléval Ježíš ve stínu olivových stromů; potom povstal; byl sice ještě smuten, ale nadpřirozeným způsobem posilněn, mohl klidně a odhodlaně jíti ku svým apoštolům. Šatem potním utřel tvář svou, byla bleďá, zkormoucená vytrpěnou úzkostí smrtelnou; vlasy na hlavě mokry od smrtelného krvavého potu.

Když přišel Ježíš ku svým učedníkům, leželi jako dříve na zemi a spali. I vzbudil je a řekl: »Vstaňte a pojďte; hle, zrádce přichází!« Ano, přicházel zrádce! Opodál, na protější straně potoka Cedron mihal se při svitu pochodní zástup ozbrojenců; v čele jejich kráčel Jidáš, jeden ze dvanácti apoštolův, který před několika málo hodinami za stolem Páně seděl a Tělo a Krev svého Spasitele požíval; blížil se zradit svého Boha a Pána! Ježíš vykročil ze stínu olivových stromů a ubíral se, provázen třemi apoštoly, Petrem, Jakubem a Janem, ku vchodu do zahrady.

Nejmilejší! Vážný a dojemný obraz z utrpení Páně viděli jsme dnes: Ježíš na hoře Olivetské v smrtelné úzkosti krví se potí. Avšak tento obraz ukazuje nám také útěchu nebeskou: krev Ježíšovu prolitou za spásu světa! Tuto drahocennou krev, kterou Ježíš na hoře Olivetské prolil, která kameny zahrady Gethsemanské tak hrůzně zbarvila, tu krev zanechal nám v Nejsvětější Svátosti Oltářní; krve té požívati můžeme ve svatém přijímání. — Jako božský Spasitel na hoře Olivetské pil z kalicha utrpení a z kalicha lásky a byl posilněn, aby dokonat veliký úkol svého života, tak i věřící křesťan z drahocenného kalicha se nasycuje a napojuje, aby statečně a Bohu oddán kráčel tímto vezdejším životem a došel bezpečně svého věčného cíle; to děje se ve svatém přijímání požíváním nejsvětějšího Těla a Krve Krista Ježíše. Svaté přijímání jest tudíž novým důkazem lásky Ježíšovy, jest nebeským plodem se stromu spásy a o svatém přijímání promluví v díle

II.

Stará pověst vypravuje o ptáku pelikánovi, že, když mláďata jeho jsou uštknuta jedovatým hadem a hrozí jim brzká

smrt, že jim žily proklove, by krev otrávená jim vytekla, potom sám bolestně a smrtelně se zraní, by vlastní krví svou mláďata napojil a zachoval život jejich. — Totéž činí také Ježíš, náš láskyplný, božský Spasitel. Ne jednu, ale tisíce smrtelných ran při svém utrpení snášel, aby krví svou krev naši, hříchy otrávenou, v jinou, zdravou proměnil, nás svojí vlastní krví pro život věčný živil a zachoval. To děje se ve svatém přijímání, ve kterém se nám podává pod způsobou chleba Tělo a Krev Ježíše Krista za pokrm našich duší.

Jako tělo potřebuje pokrmu a nápoje, aby se nevysílilo a nezemdlelo, tak i duše potřebuje nadpřirozeného pokrmu, aby neumdlévala v dobrém, v boji proti hříchu naděje neztrácela, nýbrž aby život svůj zachovala až do dnů věčnosti.

Drazí přátelé! Tento nadpřirozený pokrm, který naši duši živí, sílí a zachovává, jest Tělo a Krev Ježíše Krista, kterýžto pokrm nám v Nejsvětější Svátosti Oltářní zanechal a který se nám podává ve svatém přijímání.

Svaté přijímání je tedy nejúčinnější prostředek k zachování našeho života duchovního; neboť:

1. Svaté přijímání spojuje nás co nejúžeji s Kristem Ježíšem. On sám to pravil: »Kdo jí mé tělo a pije mou krev, ve mně zůstává a já v něm.« Jako pokrm, který přijímáme pro tělo, přechází v naši krev a životní mízu a s námi se tak spojuje, tak jako dva kusy vosku, když se roztaví, ve spolek se slučují a jediný celek tvoří, nebo jako dobrý vrub, štěpený na strom planý, celý strom zušlechtí, — tak spojuje se tělo a krev Ježíšova ve svatém přijímání s naším tělem a s naší krví, spojuje se s námi v jedno, naši lidskou přirozenost tak povznáší a zušlechťuje. »Kdybys mohl ponořiti ruku svou do tekutého zlata«, praví sv. Chrysostomus, »bude ruka tvá pozlacena«. Tak tomu jest s naší duší ve svatém přijímání; spojením s Kristem se naše duše Bohu připodobňuje, tak že všechny naše myšlenky, slova a skutky, naše řeči a modlitby stávají se takřka božskými, to jest, nabývají ceny a zásluh u Boha, takže po sv. přijímání můžeme se svatým apoštolem zvolati: »Živ jsem, ale ne já, živť jest ve mně Kristus.«

2. Svaté přijímání zeslabuje naše zlé náklonnosti a posiluje nás k dobrému. Následkem hříchu Adamova jest naše vůle více k zlému nakloněna, než k dobrému; jest nám vyznati, že zlé tak snadno a lehce konáme, avšak dobré stojí nás často mnoho námahy; že tak snadno hněvu, marnivosti, smyslnosti, nepřátelství, a nenávisti se poddáváme, že tak snadno a lehce podléháme v boji se hříchem! Ve svatém přijímání podává

nám Ježíš Kristus nadpřirozenou pomoc. Když žena ve sv. evangeliu důvěrně dotekla se roucha Ježíšova, byla ihned uzdravena; čím spíše vnitřní spojení s Kristem ve sv. přijímání uzdraví naši duši ode vší slabosti a ode všech vad jejích! Ano, kdo častěji Nejsvětější Svátost Oltářní přijímá, zajisté dosvědčí: Svaté přijímání krotí všechny naše zlé náklonnosti, ničí jejich sílu, takže nemohou duši více škoditi; svaté přijímání rozmnožuje náklonnost k dobrému, takže rádi a bohumile se modlíme, posloucháme, poctivě a trpělivě žijeme, povinnosti svého stavu rádi plníme, v Bohu a ve věcech božských pravou radost nalézáme.

3. Svaté přijímání očišťuje nás od hříchů všedních a chrání před hříchů smrtelnými. Když dítě dostává špatný a nezáživný pokrm, bývá bledé a nezdravé a onemocní; když však zdravý a výživný pokrm se mu dá, posilní se, uchrání se před nemocí a zachová se při životě. Rovněž tak je tomu ve sv. přijímání; svaté přijímání jest silný pokrm, který nás před smrtí duše, t. j. před smrtelným hříchem chrání a od všedních, lehkých hříchův duši naši očišťuje a uzdravuje. Vždyť Kristus Pán sám pravil: »Bude-li kdo jísti z chleba toho, nezemře na věky«; a touto smrtí rozumí Kristus právě onu duchovní smrt, kterou působí hřích smrtelný.

4. Svaté přijímání jest konečně zárukou slavného vzkříšení v den poslední a závdavkem na věčnou blaženost. Ježíš Kristus nám slavně zaslíbil: »Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný a já ho vzkřísím v den nejposlednější!« Jako Boží všemohoucnost v zrno obilní vložila zárodek nového života rostlinného, tak Ježíš, když přijímáme jeho nejsvětější Tělo a Krev, vkládá do našeho smrtelného těla zárodek nesmrtelnosti a života věčně blaženého; a jako hrob v Jerusalemě nemohl v sobě zadržeti božského Těla Kristova, a Kristus slavně z mrtvých vstal, právě tak nebude moci zadržeti hrob našeho těla a také i my slavně z mrtvých vstaneme, když nasyceni jsme tělem a krví Ježíše Krista v hodném svatém přijímání. Kristus může tělo, které s jeho Tělem v jedno jest spojeno a posvěceno, v poslední den z hrobu zase vzkřísiti dle svého zaslíbení k věčnému blaženému životu.

Rozmilí v Kristu! Uvážíme-li tyto pravdy a tyto milosti, jež nám božský Spasitel tak obětavě podává, když jeho přesvaté Tělo a krev požíváme, zdaž neoplývá tu srdce naše láskou a vděčností? Zdaž nepocítíme touhu po tomto chlebě věčného života, po tomto pokrmu, jehož ani andělé nemají? Zdaž nemáme se vždy s největší zbožností blížit k stolu Páně, abychom přijímali nejsvětější Svátost? S pokorou máme vždy klekati před tímto vznešeným tajemstvím víry, jež v prosté způsobě chleba skrývá našeho milého Pána a Boha. S láskou a vroucností

máme Ho přijímati do svého chudičského srdce, ve kterém chce v pravdě a skutečně přebývati, jako odpočíval v jeslích, jako seděl při poslední večeři, jako pněl na dřevě kříže a jako nyní sedí na pravici Otce svého nebeského jako Bůh a člověk, jako náš Spasitel a Vykupitel.

Avšak běda nám, kdybychom neměli žádné touhy po tomto zázračném pokrmu, kdybychom jen zřídka nebo nikdy, kdybychom vlažně a lhostejně přistupovali k stolu Páně, k dárci milostí, kdybychom milého Spasitele přijímali do srdce nečistého, hříchy poskvrněného a tak Ho nutili přebývati se svými odpůrci a nepřáteli — běda nám — neboť takové přijímání bylo by nehodné, svatokrádežné a svatokrádežné přijímání jest jedním z nejtěžších hříchů a nepravostí křesťana zde na zemi, jest opravdu hříchem Jidášovým.

Svatokrádežné přijímání jest největší urážkou a potupou božské velebnosti a nejčernějším nevděkem proti Bohu. Jako Jidáš lásku Ježíšovu splatil nejbídnějším nevděkem, když prodal Syna Božího za 30 stříbrných, takovým nevděkem splácí lásku Jeho ten, kdo nehodně přijímá; i on sahá jako Jidáš po božském Spasiteli a zneuctívá Tělo Páně. Svátý apoštol Pavel praví: »Takový jest vinen Tělem a Krví Páně, t. j. má takový hřích, jako by Pána Ježíše na smrt vydal. Nehodné přijímání je také největší opovážlivostí a zlobou.

Nejmilejší! Jako hodné sv. přijímání jest bohatým pramenem milostí a požehnání pro čas i pro věčnost, tak nehodné přijímání jest příčinou kletby a smrti, odsouzení a zavržení. Proto napomíná důtklivě svátý apoštol Pavel, když píše: »Kdo nehodně jí a pije, odsouzení sobě jí a pije, poněvadž nerozsuzuje Těla Páně.«

* *

*

Svatého Pavlina, biskupa, prosil kdys chudý muž za almužnu. Biskup viděl, že chudás má uschlou bezvládnou ruku; i tázal se ho soustrastně, odkud to má? Žebrák vysvětlil to následovně: »Ve svém mládí byl jsem neposlušen své matky a zpuštěným životem rozházel jsem všecek svůj majetek. Když matka má nechtěla mně dáti poslední haléř, který ještě doma někde ukrývala, zabil jsem ji touto rukou svou, nyní uschlou! To stalo se tu noc před zeleným čtvrtkem. Když jsem mrtvolu matky své zahrabal, odvážil jsem se ráno jíti k stolu Páně! Avšak sotvaže podle tehdejšího obyčeje vzal jsem svatou hostii na dlaň, strnula ruka má a uschla za strašlivých bolestí. Křičel jsem hrůzou; uprchl jsem z otčiny, bloudil jsem světem a nesl tuto uschlou ruku jako zasloužený trest za svůj zločin.«

Tu pravil biskup: »Lituješ svého těžkého hříchu?« — »Ach, lituji«, pravil ubožák, »ale co mně pomůže lítost?« — »Čiň t e d y p o k á n í«, odvětil biskup Pavlinus, »a bude ti odpuštěno.« — Radostně pravil žebrák: »Rád budu se káti, leč jak to mám učiniti?« A biskup uložil mu pokání řka: »Sedm let budeš bos státi u dveří chrámových, ukazuje svou uschlou ruku, vyznáváje zločin svůj a prose za jejich přímluvu.«

Ubožák ten odešel a podstoupil dobrovolně přísné veřejné pokání. Tak veliká byla jeho kajícnost a vytrvalost, že mu svatý biskup později 4 leta pokání toho prominul; když mu udělil rozhřešení, podal mu k přijímání Nejsvětější Svátost; a hle — sotva že přijal s vroucí zbožností Tělo Páně, rozproudilo se opět teplo, život a síla v uschlé ruce a byl úplně zdráv.

Zbožní posluchači! Hle, toť jsou účinky hodného a nehodného přijímání. Abyste uchránili se neštěstí takového svatokrádežného přijímání, očistěte duši svou, než přistoupíte k stolu Páně, kajícnou svatou zpovědí; zpovídejte se vždy s takovou svědomitostí jako dítky, které se na první svatou zpověď připravují, a s takovou přísností jako umírající, který se zpovídá naposledy. — Ozdobte svou duši ctnostmi: svatou touhou po chlebě andělském, živou věrou v přítomnost Ježíše Krista v této tajemné svátosti, láskou a pobožností. — Přijímejte Svátost Nejsvětější často v životě, abyste tak mohli svátost tu přijati též ve chvíli poslední, v hodině smrti. Přijímejte Tělo Páně často, hodně často jako nejmocnější prostředek k zbožnému bohumilému životu, abyste po šťastné smrti mohli slavně vstáti k novému, věčně blaženému životu, kde Ježíš ctitele a milovníky svého nejsvětějšího Těla a Krve pozve k nebeské hostině svatební a je oblaží slastí věčné blaženosti a blažené věčnosti. Amen.

III.

Pán Ježíš v žaláři a Nejsvětější Svátost Oltářní ve svatostánku.

„A muži, kteříž jej drželi, posmívali se jemu, tepouce ho.“

Luk. 22. 63.

Ve XIV. století učinili židé v Německu mezi sebou spolek proti křesťanům. V Dol. Bavořích v městě Deggendorfu, kde tehdy mnoho židů zůstávalo, povstal také takový spolek. Někteří z nich zamýšleli ze záští zmocniti se svatých hostií, aby si

z Boha křesťanského posměch tropili. Jistá křesťanská dívka dala se penězi podplatiti a dopustila se hrozné svatokrádeže. Podařilo se jí z kostela sv. Martina, stojícího blíže radnice, kde Nejsvětější Svátost Oltářní byla ve svatostánku uložena, několik hostií ukrásti. Zabalila je v bílý šátek a přinesla židům a vzala za to slíbenou peněžitou odměnu — ale jako bleskem poražena klesla před domem židovským mrtva k zemi.

Když měli židé svaté hostie v rukou svých, shromáždili se v noci a tropili si z Nejsvětější Svátosti nejhorší posměch. Jazyk zpečuje se líčiti bohopustý skutek ten. Šídly ševcovskými bodali svaté hostie, chtěli je roztrhati, položili je na kovadlinu a tloukli na ně, by je rozbili; vhodili je do kamen, by je spálili, ale nepodařilo se jim. Potom kožený váček napustili jedem, vložili do něho svaté hostie a vhodili je do nejbližší studny. Mnozí obyvatelé města toho, kteří ze studny vodu pili, náhle zemřeli; podezření, že studna jest otrávena, padlo na židy, a když jeden z nich bezbožný čin ten odhalil, shlukli se obyvatelé, část židů pobili, ostatní z města vyhnali.

Svaté hostie neporušené byly v studni nalezeny. Slavně byly vytaženy, a v kalichu v kostele uschovány. V roce 1337 byl nový kostel vystavěn ku počtě jejich, kterýž dosud stojí a stal se slavným místem poutnickým. Svaté hostie až posud jsou zachovány, jsou sice poněkud zažloutlé, ale posud suché a čerstvé. V nejnovějším čase nejdůstojnější biskup Řezenský dal svaté hostie ty opětně prohlédnouti a prozkoumati, i byly nalezeny bez porušení a dovoleno, aby byly i na dále k uctění veřejně vystaveny.

Zdaliž nelze i v utrpení Pána Ježíše, božského Spasitele našeho, nalézti událost podobnou? Nejmilejší! Také v Jerusalemě židé se uradili proti Hospodinu a Pomazanému Jeho. Ze zášti hledali božského Spasitele se zmocniti; našel se zrádce, který za třicet stříbrných jim vydal Nejsvětějšího. V noci se sešli a zle a bezbožně s ním nakládali, až hrozí se srdce křesťanské toho vzpomínati. Posmívali se mu a tepali ho, pohrouzili ho v moře utrpení a odsoudili ho k smrti. Domnívali se, že nenáviděného a obávaného Ježíše již bolestnou smrtí kříže zničili a jeho památku již vyhladili — avšak hle! On vstal z hrobu a žil opět slavný a nesmrtelný. Tresty Boží stihly bezbožné rouhače; zrádce zemřel strašlivou smrtí ještě též den, kdy spáchán zločin; město Jerusaleem bylo brzy na to zbořeno, část židů byla pobita — ostatní do celého světa rozptýleni. Ježíš však žije a bude žíti mezi námi až do skonání světa; neboť kdekoliv jest katolický kostel a v něm svatostánek, tam přebývá Ježíš ve způsobě posvěceného chleba v Nejsvětější Svátosti Oltářní.

Jako tehdy v bolestnou noc odsouzení a utrpeníúpěl Spasitel v žaláři, kam zloba židovská Ho uvrhla, tak přebývá Ježíš ve svatostánku, v žaláři své lásky; zde přebývá, nikoliv však aby byl tupen a posmíván, nýbrž aby byl ctěn a veleben ode všech po všechny dny.

Tím naznačil jsem, v Kristu rozmilí, o čem dnes k vám mluvití chci; třetí obraz z utrpení Páně vám dnes ukáží: Ježíš bolestně trpí v noci v žaláři. Tento obraz ukazuje nám Nejsvětější Svátost Oltářní ve svatostánku.

Ó Bože, jenž jsi nám v Nejsvětější Svátosti Oltářní pomátku svého umučení pozůstavil, dejž nám, abychom toto drahé tajemství lásky Tvé tak uctili, bychom ovoce jeho vždy v sobě zakoušeli. — Zdravas Maria!

* *

*

I.

Když božský Spasitel, přetrpěv hodiny smutku na hoře Olivetské, se třemi vyvolenými apoštoly přišel ku vchodu do zahrady Getsemanské, jak jsme v posledním kázání již slyšeli, objevil se Jidáš, zrádce, s vojíny.

Bez ostychu přikročil bídný pokrytec k Ježíšovi a řekl: »Zdráv buď, mistře!« A políbil Ho, neboť žoldnéřům před tím dal znamení a řekl: »Koho políbím, ten to jest, toho se chopte.« Bolně pohleděl Spasitel na Jidáše a řekl: »Příteli, nač jsi přišel? Políbením zrazuješ syna člověka?« Žoldnéři chápali se Ho. Beránek Boží, který ochoten byl za lidi zemřítí, vydal se dobrovolně do rukou vojákův, aby ho provazy a řetězy svázali a do města Jerusalema odvedli. Cestou zle nakládali s Pánem Ježíšem. Strkali Jím, posmívali se a zlořečili Mu; vedli Ho cestou obtížnou, kamenitou, a hrbolatou; před sebou provazy poháněli Ho, Nejsvětějšího. Apoštolé plni strachu a úzkostí utekli a skryli se v jeskyních hory Olivetské.

Průvod dostoupil hory Sionu; »Ježíše vedli«, jak sv. Jan píše, »nejprve k Annášovi; neboť Annáš byl tchán Kaifáše, jenž byl toho leta nejvyšším knězem.« Annáš byl dříve sám, tak jako jeho syn Eleazar, nejvyšším knězem; proto požíval veliké vážnosti u židův; byl to muž pyšný, ctižádnostivý, ukrutný, zuřivý nepřítel Ježíšův. K němu dal Kaifáš božského Spasitele odvésti, aby s ním začal výslech.

Annáš tázal se Pána Ježíše po jeho učení a jeho učednících, po jeho příchodu a vzdělání. Ježíš dal mu odpověď pravdivou, laskavou a pokornou: »Já jsem zjevně mluvil světu, já vždycky učíval ve škole a v chrámě, kdež se všickni židé scházejí a tajně

jsem nic nemluvil: co se mne ptáš? Ptej se těch, kteříž slýchalí, co jsem mluvil.« Když domluvil Ježíš, přiskočil jeden ze služebníkův kole stojících a udeřil jej ve tvář řka: »Takliž odpovídáš nejvyššímu knězi?«

Drazí posluchači! Tento políček ve tvář Ježíšovu byl tak silný a prudký, že Pán Ježíš dle zbožného podání padl k zemi, krev řinula se mu se svatého obličeje tak zneuctěného; posměch, nadávky a potupy rozléhaly se síní Annášovou. Božský Spasitel povstal a mírně a laskavě pravil: »Mluvil-li jsem zlé, vydej svědectví o zlém, pakli dobré, proč mne tepeš?«

Když Annáš božského Spasitele tak potupeného a pohaněného a posměšné řeči přítomných s ďábelskou radostí vyslechl, odeslal Ho svázaného k nejvyššímu knězi Kaifášovi. Kolem půlnoci sešla se tam vysoká rada, nejvyšší soud židovský. Vysoká rada sestávala ze 72 soudců, kteří se dělili na tři třídy: knížata kněžská, zákonníci a starší z 12 kmenů Israelských. Uprostřed noci sešli se tito mužové, poněvadž se báli ve dne veřejně proti Ježíšovi vystoupiti, neboť »se báli lidu«.

Před tímto soudem, který se skládal ze samých nepřátel, stál Ježíš bledý a uštvaný, spoután na rukou, s obličejem krví zalitým. Kaifáš pravil k Ježíšovi: »Ty jsi Ježíš Nazaretský? Kdo jsou tvoji učedníci, čemu učíš? Kdo ti dal k tomu právo? Odpověz!« Ježíš však mlčel; tiše a bolně díval se k zemi.

Nyní vypovídali s vědkové; byly to lži utrhačné, jež mluvili, smyšlenky a řeči překroucené z Jeho božského učení; služebníci velekněze neustále doráželi zpurně a tvrdě na Ježíše, aby odpovídal, ale Ježíš mlčel, poněvadž by se byl hájil nadarmo.

Kaifáš, velmi rozhořčen, chopil se prostředku nejkrajnějšího: uložil Pánu Ježíši přísahu: »Zaklínám tě skrze Boha živého«, pravil, »abys nám pověděl, jsi-li ty Kristus, Syn Boží!« Tu pozdvihl Ježíš hlavu svou a v lesku pravdy, u vědomí své božské důstojnosti, za posvátného ticha v sále soudním pravil: »Ty jsi řekl. Avšak pravím vám, od tohoto času uzříte Syna člověka sedícího na pravici moci Boží a přicházejícího v oblacích nebeských.« — Když pronesl božský Spasitel slova tato, zdálo se, jako by celé peklo vychrlilo všecken hněv proti Nejsvětějšímu. Nejvyšší kněz roztrhl roucho své a vzkřikl: »Rouhal se Bohu!« A přítomný zástup zuřivě vykřikl: »Hoden jest smrti.«

Kaifáš vzdálil se nyní s vysokou radou ze síně soudní, odevzdav Ježíše svévolné rotě, která páchala na něm bezbožnosti, že srdce lidské děsí se toho vzpomínati; přišla hodina, o níž praví sv. evangelista Lukáš: »A muži, kteří jej drželi, posmívali se Jemu, tepouce Ho.« V milostnou tvář Kristovu plvali, svatou hlavu Jeho špinavým šátkem zahalili, zařatou pěstí tloukli do hlavy Jeho, strkali Jím, za vlasy Ho tahali posměšně volajíce:

»Prorokuj, kdo jest, jenž tebe udeřil!« Ježíš však snášel tiše všecku potupu a posměch, křivdu a bolest; s bolným povzdechem modlil se tiše za ty, kteří Ho mučili, bili a Jemu se posmívali.

Když dlouho s nevinným Beránkem tak krutě a nelidsky nakládali, odvlekli Ho svázaného do žaláře; vždyť z rána měla se opět sejíti velerada židovská, aby rozsudek v noci vyřčený potvrdila. Tento žalář bylo malé klenuté sklepení pod soudní síní Kaifašovou. Zde přivázali katané Ježíše k nízkému sloupu a dále Ho týrali. Nepopřáli mu, aby se mohl posaditi a o zeď opřiti, nýbrž státi musel na mdlých nohou, pádem a údery řetězu otekých, sem a tam se potácej. A přece neustali Ho týrati. »Jest nemožno«, praví Bohem osvícená Kateřina Emerichova, »vyličiti všecku zlobu, kterou páchali na Nejčistším a Nejsvětějším, a teprve v den soudu bude všecko zjeveno, co ona ďábelská rota prováděla se Spasitelem v onu noc utrpení.«

Rozmilí v Kristu! Všecka tato muka snášel Pán bez nářku; snášel je za lidi, jejichž hříchy na sebe vzal; snášel je ve své nebeské lásce, v tiché modlitbě. Tak trpěl náš Pán a Spasitel, stoje v žaláři, až konečně nastal den. Nesměle snesl se paprsek ranní zoře skrze otvor nahoře ve zdi žaláře na ubohého, utýraného Beránka velikonočního, který hříchy světa na sebe vzal. Ježíš pozdvihl své spoutané ruce a pozdravil dojat tento den, velký pátek, který má býti cílem Jeho pozemského života, který má lidem připravit spásu a otevřítí prameny božského Jeho požehnání.

Smutný a žaluplný obraz z utrpení Páně vyličil jsem vám dnes: Bolestnou noc Pána Ježíše u Annáše, Kaifáše a v žaláři. — Avšak tento truchlivý obraz jest pro pravověřícího křesťana také obrazem pravé útěchy, neboť nám ukazuje ono vězení lásky, svatostánek, kde Ježíš ve způsobě chleba ve dne i v noci rok od roku uzavřen jest, po našem spasení touží a vzdechy neodolatelymi za nás se modlí. Ku svatostánku, žaláři své lásky, ukazuje nám Ježíš, když praví: »Pojďte ke mně všickni, kteří obtíženi jste a pracujete, a já vás občerstvím!« Drazí posluchači, i já chci vám dnes ukázati nový památník lásky Ježíšovy, je to Nejsvětější Svátost Oltářní ve svatostánku a o tom v díle

II.

V krajinách Alpských najde cestovatel často v lese neb v polích nebo u silnic »Boží muka«; jsou to malé kapličky na sloupu kamenném postavené a v nich ze dřeva vyřezaný obraz trpícího Spasitele, jak oděn jest v plášť šarlatový s trnovou korunou na

hlavě, jak samotný a smuten strádá v žaláři, šlechetnou zbodanou hlavu opírá o ruku a s bolným zrakem pohlíží na kolemjdoucí, jakoby je prosil, by se zastavili a ve zbožné modlitbě uvažovali Jeho utrpení a své duše spasení.

Tak tiše a osamotě přebývá také božský Spasitel ve svatostánku našich kostelů, jako zajatec z lásky! Ó nepochopitelná láska našeho Spasitele! Nebylo dosti, že v neskonalém milosrdenství denně ve mši sv. za nás se obětuje, nebylo dosti, že v božské své dobrotě a štědrosti sám ve svatém přijímání podává se pokrm našim duším na cestu tímto životem: jeho láska, milí křesťané, nezná mezí. I když mše sv. jest skončena, i když jsme ho požili ve svatém přijímání, ještě potom chce mezi námi zůstávati, v pravdě a skutečně, jako Bůh a člověk, skryt ve způsobách chleba, uzavřen ve svatostánku na oltáři.

Rozmilí v Kristu! Řcete, proč chce láskyplný Spasitel, »jehož radost vždy jest býti se syny lidskými«, proč chce stále ve způsobě chleba mezi námi přebývati ve dne i v noci až do skonání světa? — Chce mezi námi dlíti, abychom ve všech svých potřebách k Němu mohli se utíkat, u Něho útěchy a pomoci nalézati, by nás vždy mohl občerstviti v utrpení, potěšiti v zármutku a starosti, posíliti v boji proti hříchům a povznésti a nadchnouti ku zbožnému, bohumilému životu. Ve svatostánku splnil Ježíš své zaslíbení do opravdy, když řekl: »Hle, já s vámi jsem po všechny dny až do skonání světa.« — Ve svatostánku přebývá Ježíš — zde očekává naši návštěvu, abychom Jemu se klaněli a Jej milovali. Ó, kéž bychom vždy tuto touhu svého tak dobrého Spasitele splnili a často, hodně často ku svatostánku přicházeli s vírou, láskou a úctou! Mnoho jest příčin, jež nás pobízejí, bychom navštívili božského Spasitele ve svatostánku z lásky k nám ukrytého, uvězněného.

1. Především je to naše víra. Před svatostánkem vyznáváme jako věrní křesťané: Týž Ježíš, který druhdy jako milostné děťátko v jeslích betlemských odpočíval, Jemuž Panna Maria a sv. Josef, zbožní pastýřové a svatí tři králové se klaněli; týž Ježíš, který tři léta ve vlasti své, v zemi židovské, chodil jako učitel a divotvůrce, mocný slovem i skutkem; týž Ježíš, který na kříži krvácel a umíral za spásu světa, týž Ježíš zůstává ve svatostánku přítomen pod nepatrnou způsobou chleba, a tisíce andělů vznášejí se nad oltářem jako druhdy nad chlévem betlemským a klanějí se svému Pánu a Bohu v nejhlubší úctě. Jako zbožné pastýře a svaté tři krále má vésti i nás víra v Ježíše Krista ke svatostánku; zde máme se mu s anděli klaněti, víru svoji v přítomnost Boha a Spasitele svého pod způsoby chleba

vyznávati, oživovati a posilovati. — K návštěvě svatostánku má nás vésti:

2. l á s k a. Veliká byla láska královny Ingeburgis, která dobrovolně dala se uzavřít do žaláře, kde manžel její trůnu zbavený od svých nepřátel v zajetí držen byl; veliká byla láska sv. Vincence z Pauly, který na místo otroka galejního dal se přikovati, aby jej vysvobodil z otroctví; ale větší jest láska Ježíše Krista, který zůstává skryt ve způsobě chleba, aby mezi námi dlel v tomto slzavém údolí, a byl naším těшитelem, naším ochráncem v nouzi, potřebách a útrapách. — K návštěvě svatostánku má nás povzbuzovati

3. b o h a t á o d m ě n a, k t e r á n á s t a m o č e k á v á. »Pojďte ke mně všickni, kteří obtíženi jste a pracujete a já vás občerstvím!« Tak volá božský Spasitel k nám zase ze svatostánku; a skutečně nalézáme v hojné míře, co nám nabízí: sílu v pokušeních, pomoc v tělesných potřebách a nebezpečích, útěchu a občerstvení v utrpení a strastech; vnitřní slast, mír a radost, kterých svět nemá, toho všeho se nám tu dostane. Ó, jak mnohé zbožné duše toho již zakusily: ani domácí modlitba, ani slavné bohoslužby, ani společné modlitby a pobožnosti nedávají duši onoho pokoje, onoho míru, oné útěchy, jako hodinka tiché pobožnosti před svatostánkem, když duše sama a sama před svým Spasitelem v modlitbu zbožnou, plnou víry, lásky a úcty se pohrouží. — K svatostánku volá nás konečně

4. p ř í k l a d s v a t ý c h a s v ě t i c b o ž í c h. Sv. kníže V á c l a v klečoval často i v noci před dveřmi zavřeného kostela, aby se svému milému Spasiteli v Nejsvětější Svátosti Oltářní klaněl; rovněž i sv. K a z i m í r. Sv. A l o i s i o v i bylo třeba i naříditi, že nesmí příliš dlouho ze zdravotní příčiny před svatostánkem dlíti; jen s násilím dal se od svatostánku odvésti a šel mnohdy ještě po zpátku z kostela, aby alespoň obličejem svým ještě k svatostánku byl obrácen. Sv. K a r e l B o r o m e j s k ý nazýval kostely, ve kterých Nejsvětější Svátost se uchovává, rájem na zemi, a sv. T e r e z i e říkala: »Kristus ve Svátosti Oltářní podává nám více útěchy, než celý svět se všemi svými slavnostmi a rozkošemi nám dáti může.« — Milí posluchači, hle, tolik jest příčin, které nás nutí a povzbuzují navštěvovati Pána Ježíše ve svatostánku, v sídle Jeho lásky.

Mnozí snad ptáte se ve svém srdci, ve své duši, c o m á m e dělati, jak máme se chovati, když před svatostánkem prodléváme, bychom se Pánu Ježíši klaněli? — Chci vás o tom poučiti. Nejprve máme vzbuditi živou víru v přítomnost Ježíše Krista v Nejsvětější Svátosti Oltářní; jako svatí andělé před svatostánkem, tak máme i my poklek-

nouti a zbožně se svému Spasiteli klaněti. Pak máme v z b u z o v a t i r o z l i č n é c t n o s t i, zvláště tři božské ctnosti: víru, naději a lásku; máme činiti dobré úmysly a spasitelná předsevzetí, obětovati je a ukládati je do otevřeného srdce milého Spasitele. Dále máme o d p r o s i t i b o ž s k é h o S p a s i t e l e za všechny urážky a zneuctění, které se lásce Jeho v této svátosti od nehodného přijímání Jidášova až po tuto hodinu staly; za všechny chyby a hříchy, jichž sami jsme se před Nejsvětější Svátostí z vlažnosti a lhostejnosti dopustili, jej odprosiť. Konečně máme S p a s i t e l i p ř e d n é s t i v š e c k y s v é p r o s b y a ž á d o s t i za sebe i za všechny své milé a drahé a svěřovati milému Spasiteli všecko, co tíží a dojíhá srdce naše.

Milé, vzácné a rozmanité jsou pobožnosti, jež můžeme konati před Pánem a Bohem ve svatostánku ukrytým, a mnoho jest dobrých katolických knih modlitebních a rozjímání, které zbožnému navštěvovateli Nejsvětější Svátosti pomáhají, aby důstojným způsobem před svatostánkem se klaněl a modlil.

Avšak s politováním musím říci, že mnozí a mnozí katolíciť křesťané tyto návštěvy Nejsvětější Svátosti O l t á ř n í v e l i c e z ř í d k a k o n a j í, č a s t o s i j i c h v ů b e c n e v š í m a j í. Tisíce a tisíce jest křesťanů, kteříž nikdy anebo jen velmi zřídka tolik obětí Pánu Ježíši přinášejí, aby ho navštívili ve svatostánku přítomného, v žaláři jeho lásky. Nemají k tomu času, ani v neděle a ve svátek nemají k tomu času, ačkoliv zase dosti času mají, navštěvovati své přátele a známé, celé hodiny vyseděti v hostincích a hráti v karty, honiti se za zábavami a rozkošemi a radovánkami světskými, dosti mají času k planému hovoru, klepům nebo k četbě světských mnohdy i duši a spáse škodlivých knih a časopisů — k tomu mají času dosti, pro Ježíše Krista však nikoliv. Co jest lidí, kteří během dne několikráte jdou kolem kostela, dvéře jeho jsou otevřené, ale nemají touhy a žádosti pozdraviti toho, který zde na ně toužebně čeká. Nejde člověk zajisté kolem domu dobrého přítele, aby se na něho přátelsky nepodíval a slovíčko srdečné s ním nepromluvil — jen pro toho nejlepšího přítele, který při vši té vlažnosti a nevděku věrně n a s m i l u j e, pro toho nejlepšího přítele, který z nejčistší lásky k nám ve svatostánku dal se uzavříti, pro toho nemáme žádné myšlenky, žádného zbožného pozdravu, žádné touhy, pro toho nemáme volného času ani okamžik!

Ach, nemají mnozí víry, lásky a vděčnosti! — Proti takovým povstane jedenkrát e k r á l o v n a z e Š á b y a b u d e n a n ě žalovati jejich vlažnost a lhostejnost; neboť ona dalekou cestu podnikla, aby krále Šalomouna viděla a slyšela, a zde jest více nežli Šalomoun! — Proti takovým povstanou jedenkrát s v a t í t ř i k r á l o v é a b u d o u j e o b v i ň o v a t i z n e v d ě k u a z n e l á s k y; n e-

boť oni přišli od nejzazších hranic ze zemí východních, aby Ježíše hledali a se mu klaněli, kdežto někteří křesťané nechtějí ani několik kroků učiniti, aby sem přišli, kde týž Ježíš zůstává v Nejsvětější Svátosti Oltářní ve svatostánku. »Není to«, dí sv. Jan Zlatoústý, »není to největší nedbalost; lenivost, nejčernější nevděk?«

* *

*

V Neapoli v řádě Theatinských žil kněz František Olympio, který osvědčoval vroucí úctu a lásku k Nejsvětější Svátosti Oltářní. Se zbožností v pravdě andělskou sloužil mši sv.; kdykoliv měl volnou chvíli, klečival před svatostánkem v upřímnou modlitbu pohřížen. Ohnivou výmluvností i lid povzbuzoval k úctě Velebné svátosti. Každého rána i u večer prodléval dlouho ve zbožném rozjímání před svatostánkem a rozmlouval se svým Spasitelem tam ukrytým. Kněz František také bedlivě pozoroval, zdaliž světlo věčné lampy, které má nám připomínati úctyhodnou přítomnost Ježíše Krista v našich kostelích, patřičně hoří. Když je našel někdy vyhaslé, rozžehnul je opět a přilil oleje. Aby měl dosti oleje, sám cvičil se v sebezapírání. Zbožný kněz požíval každý večer salát, k tomu přidával jen sůl a ocet, olej pak, kterým se salát obyčejně poléval, shromáždňoval pro lampu věčného světla a cítil se šťastným, že mohl tuto malou oběť milému Spasiteli přinášeti. Svatostánek ozdoboval nejkrásnějšími květinami, jaké jen mohl dostat; když pak uvadly, rozdával je zbožným věřícím jako drahocennou památku, poněvadž dříve sloužily k uctění Nejsvětější Svátosti Oltářní.

Milí křesťané! Též moje kázání, jež letos k uctění Nejsvětější Svátosti Oltářní konám, ač jsou jen nedokonalá, mají se podobati květinám, jimiž chci vyzdobiti svatostánek, příbytek milého Pána a Spasitele našeho; kázání ta mají býti květinami, které do vašeho srdce zasazují, aby rozkvetly v lásku k ženichu vašich duší, ve svatostánku ukrytému. Ó kráslete srdce svá těmito květinami, učínte dnes pevné předsevzetí: Od této chvíle chceme býti horlivými ctiteli Nejsvětější Svátosti Oltářní, pilnými návštěvníky před svatostánkem. —

Přicházejte tedy pilně navštěvovat svého Spasitele; jdete-li kolem kostela, vstupte dovnitř, a kdyby to bylo na několik minut, učínte Spasiteli zbožnou návštěvu. Věnujte občas, zvláště v neděle a svátky odpoledne svému Spasiteli čtvrt nebo půl hodinky, učínte mu radost svojí přítomností, potěšte ho svojí láskou, úctou a poklonou; On za to vás potěší nebeskou útěchou,

blaženým pokojem, věčnou milostí! Jako sv. Karlu Boromejskému, budiž i vám svatostánek rájem na zemi, a čím častěji budete na zemi Pána Ježíše ve svatostánku navštěvovati, milovati, ctíti a jemu se klaněti, tím větší bude také odplata, které se vám dostane v ráji nebeském. Ano, tam patřiti budeme na božského Spasitele ne více v prostých způsobách chleba, nýbrž v lesku božské velebnosti; nikoliv uzavřeného ve vězení lásky jeho, nýbrž sedícího na trůnu věčné slávy, kde všem, kteří ho na zemi v jeho pokoře a poníženosti poznávali, navštěvovali a uctívali, za odměnu dá radost věčného života. Amen.

IV.

Utrpení Páně: Ecce homo a výstava Nejsvětější Svátosti.

„I dí jím Pilát: „Ejhle, člověk“
Jan 19, 5.

Císař Maxmilián jednoukrátě honil zvěř v tmavých, hlubokých a neschůdných lesích. Žena se za jelenem, vzdálil se od své lovecké družiny a zabloudil v pustém lese. Začalo se již stmívat a císař tušil, že mu bude v širé pustině přenocovati, když tu v dálce viděl několik bídnych chatrčí, kterých také dostihl, dříve než nastala noc. U první chatrče se zastavil a prosil o nocleh, který mu také byl poskytnut. Chata patřila uhlířovi, který tam zůstával se svou ženou, synem, snachou a čeledínem a v lesích v milíři uhlí páčil. Bezstarostně sedl císař za stůl a s velikou chutí pojídal kus ovesného chleba, který k večeři mu podali. Tito venkované neznali císaře; když však viděli, jak na rukou jeho se lesknou drahokamy, probudila se v nich lakota, a když císař ve vedlejší světničce na lože se ukládal, rozhodl se, že ho zabijí. Mladá snacha zhrozila se toho zlého úmyslu a podařilo se jí v čas císaři dáti výstrahu. Maxmilián zatarasil uvnitř dvěře, nabil pušku a pistoli a očekával klidně. Brzy na to pokoušel se syn uhlířův s čeledínem vylomiti dvěře a současně vnikl starý uhlíř oknem do světničky. Ranou z pušky skolil císař tohoto, potom otevřel prudce dvěře, usmrtil mladého uhlíře a čeledína zahnal. Tu strhla žena starého uhlíře hrozný křik, takže uhlíři a pastevci z celého údolí se sběhli, aby cizince, kterého neznali, jako vraha zabili. I viděl císař, že jest náhle od nepřátel obklíčen; ale bez bázně vystoupil a odhodlaně pravil: »Kdo se odváží na mne ruku vztáhnouti? Jsem Maxmilián, váš císař a pán; jestli mně nevěříte, ved'te mne k nejbližšímu hradu.« Touto řečí zaražení neodvážili

se více na jeho život; leč svázali ho a ráno vedli ho k nejbližšímu hradnímu pánu. Jak se tento ulekl, spatřiv císaře — spoutaného! Uctivě rozdělal jeho pouta a s jásotem přichvátali rytíři, kteří posud marně císaře hledali. Když se dověděli, co se bylo stalo minulé noci, byli by nejraději obyvatele lesů těchto na kusy roztrhali; Maxmilián však rozkázal, aby s pokojem odešli; jen čeledín ten byl popraven, loupežná chata zapálena, mladá žena však, která výstrahou svou císaře zachránila, byla velmi bohatě odměněna.

Podobnou událost, jenže s jiným koncem, shledáváme v utrpení Pána našeho. Ježíš, král náš nejvyšší a nejvznešenější, přišel na tento svět, aby hledal a do nebe uvedl duše lidské. Divy a zázraky dokazoval svoji moc a slávu; to však vzbudilo závist u jeho nepřátel, zákoníků a fariseů v Jerusalemě, kteříž z města toho učinili tehdáž peleš lotrovskou; a ti se usnesli jej zabít. Obstoupili ho na hoře Olivetské, On však bez bázně šel jim vstříc a s božskou důstojností pravil: »Já to jsem.« Tu ustoupili zpět a padli k zemi. Opakoval pak u Kaifáše: »Já jsem Kristus, Syn Boha živého, váš král a soudce.« Oni tomu však nevěřili a odsoudili ho k smrti. Poněvadž však neměli moci, vykonati na něm rozsudek smrti, svázali mu ruce a vedli ho k nejbližšímu hradnímu pánovi, vladaři římskému. Ten neznal také Pána Ježíše, ačkoliv věděl již, že jen ze zášti a závisti jej na soud předvádějí. Místo, aby mu pouta rozvázal, kázal ho bičovati, trním korunovati a představil ho v zkrváceném šatě zaslepenému lidu, řka: »Ecce homo — Ejhle, člověk! Ejhle, váš král!« Ale poštvaný lid nechtěl znáti svého krále, nýbrž volal: »Ukřižuj ho, ukřižuj ho!«

Tento obraz z utrpení Páně dnes máme před sebou. Avšak jako všechny obrazy z utrpení Páně, jež jsme doposud pozorovali, opakují se v podivném životě Pána Ježíše v Nejsvětější Svátosti Oltářní, tak také i obraz tento. Jako božský Spasitel na pavlanu soudního domu představen byl od Piláta lidu, tak i dnes ve způsobě chleba ukazuje se věřícímu lidu a vystavuje se na trůnu našich oltářův, ne sice aby se mu lid posmíval, rouhal, jím povrhoval, nýbrž, aby byl uctíván, a oslavován od věrných dítek svých.

Oboje bude dnes předmětem našeho rozjímání. Představíme vám nejprve čtvrtý obraz z utrpení Páně: Pán Ježíš předveden a ukázán lidu: Ejhle, člověk! a obraz ten ukazuje: Ježíš, vystavený v Nejsvětější Svátosti Oltářní na trůnu oltáře.

Ó, Bože, jenž jsi nám v Nejsvětější Svátosti Oltářní

I.

Minula poslední noc pozemského života našeho božského Spasitele, noc bolestná, která viděla nesmírnou pokoru Syna Božího, ale také příšernou zlobu lidskou. Záhy ráno sešla se opět vysoká rada židovská, aby potvrdila rozsudek smrti v noci vyřčený. Již však dávno pozbyli židé práva, aby mohli vykonati rozsudek smrti a odsouzence na smrt vésti, proto v pátek záhy ráno poslali Ježíše k vladaři římskému v Jerusalemě, Pilátovi Pontskému, jemuž v zemi židovské jedině příslušelo právo nad životem a smrtí.

Nejmilejší! Bylo asi 6 hod. ráno dle našeho počtu, když zastup knížat kněžských, k nimž se připojila všelijaká chátra zlá, stanul s trpícím Spasitelem před radním domem, příbytkem vladaře římského. Bouřlivě žádali židé, aby Pilát k nim ven vyšel; sami nechtěli vejíti do radního domu Pilátova, protože Pilát byl pohan, a židé se domnívali, že vkročíce do domu pohanského, by se poskvřili a stali se nehodnými beránka velikonočního. »Pilát tedy vyšel k nim ven a řekl: »Jaké žaloby máte proti člověku tomuto?« Oni odpověděli, řkouce: »Kdyby tento nebyl zločinec, nebyli bychom ho k tobě přivedli.« Tu dí jim Pilát: »Vezměte ho vy a podle zákona svého suďte jej.« I řekli jemu židé: »Námť nesluší zabíti někoho«, to jest: ty víš, že nemáme více práva rozsudek smrti vykonati.

Pilát, vladař římský, vyzval je ještě jedenkrát, aby přednesli žaloby proti Pánu Ježíši. Trojí žalobu vedli proti Ježíšovi: Bouří lid; zapovídá daň dávatí císaři; činí se Kristem, králem. První dvě žaloby jako bezpodstatné Pilát ihned zamítl, teprve třetí žaloby si blíže všimnul. Vešel zpět do radního domu, povolal k sobě Ježíše a řekl: »Ty jsi král židovský?« Tu stál Ježíš, jemuž dána byla všeliká moc na nebi a na zemi, stál na soudu před pohanem. Avšak Ježíš ctil vrchnost, vydal svědectví pravdě, řka: »Království mé není z tohoto světa; kdyby království mé bylo z tohoto světa, služebníci moji zajisté zabránili by, abych nebyl vydán židům; ale nyní království mé není odtud.« I řekl jemu Pilát: »Tedy král jsi ty?« Ježíš řekl: »Ty pravíš, já jsem král. Já jsem se k tomu narodil a proto jsem na svět přišel, abych svědectví vydal pravdě. Každý, kdo jest z pravdy, slyší hlas můj.«

Drazí posluchači! Pilát nerozuměl slovům Ježíšovým; pohanu nezáleželo na pravdě; jen tolik viděl, že Ježíš není ke škodě císaři římskému, poněvadž nečiní nároků na říši v tomto světě, a o říši na onom světě se Pilát nestaral. Vyšel tedy před dům soudní a před lidem hlasitě prohlásil: »Já žádné viny na něm nenalézám«, to jest: nenalézám ničeho, čím by se byl pro-

vinil. Nepřátelé Ježíšovi byli tím roztrpčeni a proto nyní jako mocný proud chrlili žaloby proti Ježíšovi. Ježíš však stál mlčky a modlil se za ubohé lidstvo. »Nic neodpovídáš na tyto žaloby?« tázal se Pilát. Ježíš však neodpověděl ani slovem. Pilát na nejvýš se podivil, viděl, že jen ze zášti Pána Ježíše přivedli na soud a rozhodl se Ježíše zachrániti.

Nastávaly Velikonoce. Od pradávna bylo obyčejem, že o těchto svátcích měl lid právo žádati za propuštění některého uvězněného zločince. Tohoto práva chtěl Pilát použiti, by osvobodil Pána Ježíše. Dal lidu na vybranou mezi Ježíšem a Barabášem, pověstným lupičem, jenž byl v nenávisti u všeho lidu. Avšak Pilát se zklamal, zaslepený, nevděčný lid, navedený od knížat kněžských a zákoníků, volal z tisícerych hrdel: »Barabáše nám propust!« — Pilát byl tím výkřikem jako ohromen, i tázal se: »Co učiním s Ježíšem, jenž slove Kristus?« Oni však vzkřikli: »Ukřížován buď!«

Překonán křikem bouřícího lidu, rozhodl se nyní Pilát, že Ježíše dá zmučiti, by soustrast a soucit vzbudil a zuřivost nepřátel udusil. Vydal tedy rozkaz, aby Ježíš byl bičován. Pomocníci katovi dle podání ústního vedli božského Spasitele do komory domu radního k bičování. Zde obnažili jeho nejsvětější tělo a s nelidskou zuřivostí ho bičovali, ránu na ránu mu sazujíce, takže i žebra byla obnažena, a nebylo na celém těle místa zdravého. Náš Pán a Spasitel, Syn Boží, trhal a kroutil se jako bídný červ pod důtkami katanův; pohlížel na ně se zrakem krví zalitým, jako by prosil o smilování; ale suroví žoldnéři neznali smilování, až vlastní síla jejich byla vyčerpána. Tu teprve ho odvázáli, avšak Spasitel ztrátou krve a nesmírnými bolestmi vysílen, klesl k zemi.

Avšak zloba katanův nebyla ještě ukojena. Božského trpitele znova uchopili a pozdvihli a posadili na kámen; na záda jeho ranami rozedraná přehodili drsný plášť vojenský, pak vpletli z trní korunu a posadili mu ji na hlavu; místo žezla dali mu na potupu do ruky třtinu rákosovou, zakrývali mu oči, klekali před ním, plivali naň a křičeli: »Zdráv buď, králi židovský!«

Rozmilí posluchači! V tak strašném stavu nalezl Pilát božského Spasitele; zbičovaná postava jeho naplnila Piláta úžasem, bolestně patří naň pohan. Uchopil Ježíše za ruku a vyvedl ho zpět na pavlan domu radního, aby ho viděl všecken lid. Strašlivý, srdcervoucí okamžik. Tak stál Ježíš před lidem: hrubý, potupný plášť na zbičovaném těle, hlava trním korunovaná, ve spoutaných rukách třtina rákosová jako žezlo, oči krví zalité, v nevýslovném smutku k lidu obráceny..

Úžas a dusné ticho nastalo, když Ježíš na místě vyvýšeném se objevil; Pilát ukázal zmučenou, zbičovanou postavu Ježíšovu, Syna Božího, který tu stál zbrcen krví a poset ranami, zahrnut potupou a bolestí, a pravil útrpně: »Ejhle, člověk!«

Nepřátelé Ježíšovi však při pohledu tom zuřivě vzkřikli: »Pryč s ním, — na kříž s ním!« Navedení žoldnéři a podplacený lid volali: »Na kříž s ním!« — Pilát počal se nyní strachovati. Při pohledu na Ježíše cítil soustrast; avšak pojala ho bázeň, když viděl zuřící lid. Opět uvedl Ježíše do síně soudní a znova počal s ním výslech. Božský Spasitel mluvil s ním tak rozvážnými slovy, že Pilát zase vyšel ven a prohlásil, že Ježíše na svobodu propustí. Avšak židé zvolali: »Propustíš-li tohoto, nejsi přítel císařův!« — Drazí v Kristu! Tato vyhrůžka těžko dolehla na srdce Pilátovo; obával se, by nebyl obžalován u císaře, poněvadž byl si toho dobře vědom, že v úřadě svém mnohých přehmatův a nespravedlností se dopustil. Odevzdal tedy Ježíše židům, a by byl ukřižován a řekl: »Nevinen jsem já krví tohoto spravedlivého, vy vizte!« Židé však, jakoby byli samým peklem posedlí, spustili strašlivý křik, zemi a nebe pronikající: »Krev jeho na nás a na naše syny.« — Tento křik pronikl nejsvětější srdce Ježíšovo — biřiči obklopen, bolestmi na těle sklíčen, vnitřními mukami zdrcen, chvěje se stál před soudní stolicí nespravedlivého soudce, který ho odsoudil k smrti, k smrti kříže.

Nejmilejší! Velmi dojemný obraz z utrpení Páně jsme dnes viděli: Ježíš bičován, trním korunován a potupně jako král oblečen a od Piláta lidu předveden se slovy: »Ejhle, člověk!« Dojemný je tento obraz, vidíme-li smutnou, přežalostnou podobu Pána našeho, dojemný jest obraz ten, slyšíme-li pustý křik zaslepeného lidu: »Krev jeho na nás a na naše syny.« — Avšak i tento obraz a tento křik lidu opět vedě nás k Nejsvětější Svátosti Oltářní. Tam, kde druhdy zaslepený lid stál a kletbu boží na sebe a dítky své svolával, zvedá se dnes kostel, ve kterém každodenně Nejsvětější Svátost Oltářní se vystavuje a koná se smírná pobožnost, aby ona kletba strašlivá od zlopověstného národa židovského byla odvrácena a v požehnání obrácena. Tak jako v onom kostele smírném v Jerusalemě, tak i ve všech kostelích po celém katolickém světě vystavuje se Nejsvětější Svátost Oltářní často na trůnu oltářův, aby věřící se jí klaněli. —

Drazí posluchači, tak i já chci vám dnes ukázati Pána Ježíše v Nejsvětější Svátosti Oltářní, vystavené na trůně oltáře, o čemž v díle

II.

Když Israelité neustálým blouděním po poušti rozmrzeli opět a opět reptali proti Bohu a proti Mojžíšovi, poslal na ně Hospodin hady jedovaté, jejichž uštknutí páliło jako oheň. Mnoho lidí bylo jimi uštknuto a zemřeli ve velikých bolestech. Tu volal lid lítostivě k Mojžíšovi: »Hřešili jsme, že jsme mluvili proti Hospodinu a proti tobě; pros, ať odejme hady od nás!« Mojžíš ve své neúnavné lásce a trpělivosti vyhověl prosbám jejich a modlil se za lid. Hospodin pak řekl jemu: »Udělej hada měděného a vyzdvihni ho na hůl; kdož by uštknut jsa pohléděl na něho, živ bude!« Mojžíš učinil tak a všichni, kdož uštknutí jsouce, na měděného hada pohlédli, byli uzdraveni! (Mojž. 21, 8.)

Tento zázrak na poušti měl zajisté na mysli božský Spasitel, když v rozmluvě s Nikodemem řekl: »Jako Mojžíš povýšil hada na poušti, takť musí povýšen býti Syn člověka, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný.« Ačkoliv božský Spasitel myslel těmito slovy své povýšení na kříži, přece můžeme slova tato obrátit také na výstavu Nejsvětější Svátosti Oltářní; neboť i tu bývá Spasitel na trůně oltářním povýšen, aby věřící lid k němu vzhlédnul, ochrany našel proti jedu hříchu, milosti Boží došel a duši život zachoval.

V čem pak záleží, milí přátelé, slavná výstava Nejsvětější Svátosti Oltářní? Záleží v tom, že Nejsvětější Svátost Oltářní v monstranci viditelně po delší dobu na oltáři jako na trůně k veřejnému uctění se vystaví. Výstava Nejsvětější Svátosti Oltářní jest novějšího původu. Jako nejstarší příklad uvádí se tato událost ze života svaté Kláry. Mohamedáni a nevěřící z vojska císaře Bedřicha II. obléhali město Assisi v Itálii. Nejprve hnali útokem na klášter svaté Kláry, který stál za hradbami městskými. Již dobyli část zdí, když svatá Klára Nejsvětější Svátost, která byla uložena ve stříbrné, slonovou kostí vykládané schránce, přinesla k bráně klášterní a tam s ostatními pannami klášterními na kolena se vrhla a proudem slzy prolévajíc o pomoc božského Spasitele žádala. A skutečně ihned část nepřátel dala se na útek, ti pak, kteří již na zdi vylezli, jako zavrátí zachyceni dolů se zdí se sřítili. To stalo se roku 1241. Proto se také sv. Klára vyobrazuje, jak drží v rukou monstranci s Nejsvětější Svátostí Oltářní.

V pozdější době počala se Nejsvětější Svátost k veřejnému uctění vystavovati o slavnosti Božího Těla a biskupové potom dovolili častěji Nejsvětější Svátost vystavovati. V roce 1556 zavedl v Miláně kněz z řádu kapu-

cinského, jménem P. Josef, čtyřicetihodinovou pobožnost, to jest 40 hodin trvající pobožnost před vystavenou Nejsvětější Svátostí Oltářní — na památku 40 hodin, které Kristus Ježíš v hrobě ležel. Také v Římě konalo jisté bratrstvo podobnou pobožnost na památku 40t denního postu Pána Ježíše na poušti. Zdá se, že tato pobožnost čtyřicetihodinová konala se nepřetržitě ve dne i v noci. Avšak konání takové pobožnosti v noci mělo za následek mnoho pohoršení, což při lehkomyšlnosti lidské zvláště na pováženou bylo, proto byla tato 40tihodinová pobožnost tak zařízena, že Nejsvětější Svátost Oltářní tři dny za sebou byla vystavena. Po dnes koná se slavná výstava Nejsvětější Svátosti Oltářní na velký pátek a na bílou sobotu v Božím Hrobě; dále v některých farnostech také v poslední tři dny masopustní bývá slavná výstava tohoto nejdražšího pokladu. Jindy opět ze zvláštní příčiny koná se tato výstava jako v čas všeobecných potřeb, před volbou papeže neb biskupa, v čas jubilejní. Konečně ustavičná výstava Nejsvětější Svátosti koná se ve velkých městech, v nichž jest více kostelů, a v mnohých diecesích tím způsobem, že Nejsvětější Svátost každý den v jiném kostele farním po celý den jest vystavena. Také v naší diecesi tento krásný obyčej každý den v některém kostele velebnou Svátost slavně vystavovati, zaveden jest a v naší farnosti tento den výstavy a veřejného uctění Svátosti Nejsvětější připadá na den

Drazí v Kristu! Takový jest dějinný vývoj slavné výstavy Nejsvětější Svátosti Oltářní. Uvažujme, jaký jest její význam pro život věřícího katolického křesťana a jaké milosti působí?

Slavnou výstavou Nejsvětější Svátosti Oltářní vycházíme v nový poměr se svým božským Spasitelem, pod způsobou chleba skrytým. Tu není Spasitel náš více ve vězení lásky jako ve svatostánku našim důvěrným přítelem, jemuž žalovati můžeme své utrpení, své úzkosti a nedostatky, svá pokušení a boje, a před nímž klečíc za pomoc a milosrdenství k němu voláme, nýbrž při slavné výstavě v zlaté monstranci ukazuje se v lesku světla jako král na svém trůnu, kde udílí všeobecné audience a přijímá hold svých věřících. Ve slavné výstavě ukazuje se nám Pán Ježíš jako náš Spasitel, náš král, a náš budoucí soudce.

1. Milí křesťané! Ježíš jest náš Spasitel. Ježíš, Syn všemohoucího Boha, požíval v nebi, v lůně věčného Otce, nejsvětějších radostí; byl milován, ctěn a oslavován od duchů nebeských — a přece opustil nebe, přišel na zemi a vzal na sebe způsobu služebníka, by nás vysvobodil od hříchu a od otroctví

lábla a nám získal věčnou blaženost, slovem: aby byl naším Spasitelem, Vykupitelem. Jako Spasitel ležel v jeslích — jako Spasitel žil v zemi židovské — jako Spasitel trpěl a zemřel na kříži. Jako Spasitel zůstává s námi také v Nejsvětější Svátosti po všechnyiny až na konec světa, právě proto tajemství lásky ustanovil. Oněvadž jako Spasitel nemůže a nechce odloučiti se od těch, kteří ho vykoupil.

Když tedy církev sv. božského Spasitele v Nejsvětější Svátosti vystavuje na oltáři jako na trůně, chce se svatým předchůdcem Páně volati k nám: »Ejhle, Beránek Boží, který snímá hříchy světa«; chce s Pilátem nám říci: Ecce homo — Ejhle Bůh a člověk, který, aby vás vykoupil, nejbolestnější smrt podstoupil; chce, abychom mu přinášeli lásku, úctu, chválu a dík, kterých si zasloužil jako náš Spasitel a Vykupitel svým přehořkým utrpením a smrtí.

2. Ježíš Kristus ve vystavené Svátosti Oltářní jest náš král. Onť je to, jemuž dána byla všeliká moc na nebi a na zemi; On vládne nejen nad jednou zemí a na krátký čas, nýbrž nad celým světem, nad všemi tvory a na věky. V nebi sedí na vznešeném trůně po pravici Boha Otce a zástupy nebeského vojska a nekonečné sbory blahoslavených holdují Mu, králové skládají koruny své na stupních Jeho trůnu, mučedníci podávají Mu své palmy vítězné, panny zpívají píseň novou a celé nebe rozléhá se chválou nesmrtelného krále.

Na zemi ukazuje se božský Spasitel ve viditelné způsobě chleba, v Nejsvětější Svátosti Oltářní; oltář jest Jeho trůn a ve slavné výstavě objevuje se jako král, aby přijal hold náš. Jak ubozí, jak nehodní také my jsme, jak často jsme také Ho urazili, On však přijímá laskavě hold náš. Jako král se svého trůnu udílí milost tomu, kdo ho pokorně prosí, tak také nebeský král, když trůní ve Svátosti Nejsvětější na oltáři, udílí milost největší a nejčtetnější. Proto, zbožný katolíku, uživej vždy těch hodin slavné výstavy, abys od nejdobrotivějšího Srdce Ježíšova mnoho milostí si vyprosil, zvláště milost pravé lítosti, milost křesťanského života a šťastné smrti.

3. Ježíš ve vystavené velebné Svátosti je také náš soudce. Týž Ježíš, který na oltáři trůní jako náš laskavý Spasitel, jako náš nejmilostivější král, přijde jednou jako přísný soudce; tak věříme a vyznáváme: »Přijde soudit živých i mrtvých.« Zde na oltáři jest v prosté způsobě chleba jako světlým oblakem zahalen; v den soudný zjeví se v oblacích nebeských s velikou mocí a velebností. V Nejsvětější Svátosti Oltářní vystaven Ježíš na trůně oltáře v monstranci všecko převyšuje — v den soudný převyšovati bude všechny velebností a spravedlností.

Nejmilejší! K židům, kteří vždy nepřátelsky se k Ježíši chovali, pravil kdys: »Budete mne hledati a nenaleznete mne« — »a v hříších svých zemřete«. Ježíš chtěl říci: Nyní, když jako Vykupitel mezi vámi dlím, nestaráte se o mne; avšak přijde hodina, kdy mne spatříte jako soudce — pak mne poznáte a volati budete, ale pozdě — věčně zahynete! Rozmilí v Kristu! Aby toto strašlivé slovo Spasitelovo na vás se nevyplnilo, hledejte často Pána Ježíše v Nejsvětější Svátosti Oltářní, poznejte Ho jako svého budoucího soudce, klanějte se Mu jako svému Králi a Spasiteli, aby se vám dostalo milosrdného soudu! Ježíš vás vyslyší, On raději dává milost, než by zavrhl.

Ano, milosti na milosti rozdává Ježíš, když v slavné výstavě Nejsvětější Svátosti na oltáři na trůně se ukazuje. Jako krůpěje rosy, jež čerstvé jarní jitro rozsévá na nivách, tak že na listech, květech a sklech perličkami se třpytí, tak také Ježíš rozsévá vzácné milosti do srdcí věřících, když Ho navštěvují a Jemu se klanějí: totiž lásku k Spasiteli, soustrast s Jeho hořkým utrpením, lítost nad hříchy, trpělivost v bolestech, pokoru a tichost v potupě, horlivost v dobrém, snahu po křesťanské dokonalosti, vytrvalost až do konce, šťastnou smrt, milosrdný soud, blažené místo na věčnosti a patření na Boha tváří v tvář. — Ó rcete, milí křesťané, kde v celém světě najde člověk tolik vzácných milostí? Kdo je takový král, a kdyby byl sebe bohatší, aby ty, kdož se prosebně k němu utíkají, mohl tak milostmi zahrnouti? Venite, adoremus! Ó pojďme, klanějme se Jemu s celým žářem víry a lásky v srdcích svých!

*

*

*

V 13. stol. povstali v jižní Francii bludaři Albigenští, kteří popírali skutečnou přítomnost Pána Ježíše v Nejsvětější Svátosti Oltářní, a svátost tuto tisícovým způsobem zneuctívali a znešvocovali. Poněvadž při tom také i zemi ohněm a mečem pustošili, vytáhl král Ludvík VIII. proti nim do pole a brzy dobyl nad nimi skvělého vítězství, proto chtěl také i Spasitele svátostného usmířiti za všechny potupy Jemu učiněné. Dne 14. září roku 1226 rozkázal v městě Avignonu Nejsvětější Svátost Oltářní v slavném processí nésti do kostela sv. Kříže, sám účastnil se tohoto processí v šatě kajícím, nesa světlo v ruce a provaz maje kolem beder. V kostele sv. Kříže byla Nejsvětější Svátost k uctění vystavena a nával lidu byl tak veliký, že i celou noc zůstala na oltáři vystavena. Ano, horlivost neznala mezí; a když kostel byl stále věřícími přeplněn, nařídil biskup, aby Nejsvětější Svátost ustavičně ve dne

i v noci zůstala vystavena, což i nástupcové jeho schválili a svatý Otec v Římě potvrdil. Tato ustavičná výstava Nejsvětější Svátosti v kostele sv. Kříže v Avignonu byla teprve roku 1793 revolucí francouzskou přerušena a kostel ten byl zbořen; avšak brzy opět byl postaven, tak že toto věčné klanění Nejsvětější Svátosti trvá až na naše časy.

Drazí křesťané! Kéž by i vaše horlivost byla tak veliká, tak vytrvalá, když velebná Svátost ve vašem farním kostele k uctění jest vystavena. Slavná výstava její je také usmířením za všechny urážky milovanému Spasiteli v této svátosti učiněné. Přicházejte v těch dnech opravdu rádi a hojně, přijďte, když vám možno, několikráte do chrámu Páně; ó kéž by nikdo kromě nemocných a nedospělých z lenivosti a lhostejnosti doma nezůstal, kéž by každý katolický křesťan věřící alespoň půl hodiny božského Spasitele svojí přítomností uctil a potěšil. Přijďte rádi, přijďte s radostí; prodlévejte před Spasitelem svým tak dobrotivým u vděčné lásce; holdujte svému králi s lítostí a věrností; volejte k svému budoucímu soudci za milost a slitování. V této hodině zbožné úcty spojení se všemi věrnými dušemi na zemi a se svatými anděli, kteří neviditelně oltář obklopují, z vroucích srdcí volejte: Pochválena a pozdravena budiž Nejsvětější Svátost Oltářní! Amen.

V.

Pán Ježíš nese kříž. — Slavnost Božího Těla.

„A nesa sobě kříž, vešel na to místo, kteréž slove popravné.“

Jan 19, 17.

Na sklonku 12. století panoval na východě nešťastný císař Andronikus. Teprve 3 léta seděl na trůně, když poddaný císařův jménem Isák Angelus proti němu zosnoval spiknutí hrozné a pro sebe získal mnoho přívrženců. Spiklenci vnikli do paláce, zmocnili se Andronika císaře, spoutali mu ruce a nohy a přivlekli ho před Isáka Angela, který zatím sám trůnu se zmocnil. Isák Angelus přivítal ho s pýchou odbojnou, zahrnul ho potupou a vydal ho na pospas vojákům a lidu, aby s ním dělali a nakládali, jak jim libo. A nyní odehrávalo se divadlo hrůzostrašné; jak vypravuje dějepis, spiklenci beze studu sesypali se na Andronika, bili ho a plivali mu ve tvář, tahali ho za vlasy a vlekli ho městem zle s ním nakládající; konečně usekli mu ruku, ve které dříve žezlo vladařské třimal, a uvrhli ho do tmavého

vězení, kde ležel beze vší pomoci. Druhého dne mučili ho znova; vypíchali mu oči, posadili mu pro smích na hlavu korunu, oblékli ho v roztrhaný plášť a vedli s posměchem v průvodu ulicemi města na náměstí. Tam přivázali ho ke sloupu a lid ještě dlouho prováděl s ním zlotřilé kousky, až konečně dva vojáci mečem ho probodli.

Při tomto strašlivém trýznění nebylo pozorovati na nešťastném císaři ani stopy hněvu neb zoufalství; nebylo slyšeti z úst jeho ani slov nářku, ani kletby, ani hněvu proti katanům. Jediné, co z úst jeho vyšlo, byla slova 50. žalmu: »Smiluj se nade mnou, Bože!« — Andronikus poznal totiž trestající spravedlnost Boží, a podrobil se jí úplně s kajícím srdcem; neboť i on násilně na trůn se vyšinul, když zákonitého dědice trůnu, který jeho ochraně byl svěřen, dal zabít. A přece nemůžeme bez soustrasti patřiti na muka, která vytrpěl Andronikus.

Nejmilejší! Kterak bychom neměli míti nejhlubší soustrast s božským Spasitelem svým, kterému bylo snášeti podobné křivdy, leč ještě mnohem bolestnější, ačkoliv byl zcela nevinný? Ach, náš laskavý Spasitel nesvrhl nikoho s trůnu, On sám opustil trůn nebeský a sestoupil na tento svět, aby nás k nebi pozvědł, aby všecy, kteří v něho věřiti a dle jeho učení žiti budou, ozdobil korunou věčnou a obohatil statky nebeskými. Svätý Petr sám svědčí o Pánu Ježíši řka: »Kterýž chodil dobře čině.« (Aet. 10, 38.) Avšak lid, ku kterému nejdříve přišel, odpovídal na jeho nekonečnou lásku ďábelskou nenávistí, jeho dobrodiní splácel bidným nevděkem.

V posvátném tomto čase svatopostním uvažujeme stále, jaké zločiny byly spáchány na nevinném Beránku Božím, uvažujeme o všech mukách a útrapách, kterých nemůže žádný jazyk dostatečně vylíčiti, jejichž pouhá vzpomínka naplňuje srdce lidské hlubokým smutkem! Dnes budeme rozjímati o nových útrapách a bolech svého božského Spasitele; poznáme, jak s těžkým křížem jako zločinec v potupném průvodu ulicemi Jerusalemskými byl vlečen na místo, kde měl skončiti svůj vznešený život na potupném dřevě kříže; a »nesa sobě těžký kříž vyšel na místo, kteréž slove popravné«; tak píše evangelista sv. Jan.

Tento obraz z utrpení Páně chci vám dnes ukázati. Když pak od tohoto obrazu obrátíme zraky své na památku utrpení Páně — na Nejsvětější Svátost Oltářní — zdaž nespátřujeme podobný slavnostní průvod, ve kterém týž Ježíš skrytý pod způsobou chleba, nesen jest ulicemi měst a dědin, leč nikoliv obklopen zločinnými a posmívajícími se nepřáteli, nýbrž doprovázen jása- jícími věrnými dítkami? Tak stává se o slavnosti Božího

Těla, v onom vítězoslavném průvodu Pána Ježíše na zemi, kterýž také jest vrcholem katolické bohoslužby.

Zbožní posluchači moji! Předmětem dnešního našeho rozjímání svatopostního bude pátý obraz z utrpení Páně: Pán Ježíš nese těžký kříž; pak budeme rozjímati o Nejsvětější Svátosti Oltářní při průvodu o Božím Těle. — Ó, Bože, kterýž jsi v Nejsvětější Svátosti Oltářní památku svého utrpení zůstavil, popřej nám, prosíme, bychom svatá tajemství Těla a Krve Tvé tak velebili, bychom ovoce Tvého vykoupení stále v sobě zakoušeli. — Maria, Rodičko Boží přesvatá, oroduj za nás!

* *

*

I.

Nespravedlivý rozsudek smrti nad nevinným Beránkem Božím byl vyřčen a ihned proti všemu právu a obyčeji také vykonán. Těžký kříž ihned zhotoven a položen k nohám Ježíšovým, i červený plášť potupy byl mu stržen a jeho vlastní šat opět oblečen. Jako kdysi předobraz jeho Isák nesl dříví k oběti na horu Moria na bedrách svých, tak měl také Ježíš nésti dřevo kříže na horu Kalvarii. Ochotně vzal Ježíš kříž na ramena svá; chopil se ho a políbil jej ve své bolné lásce a v tiché modlitbě za kříž ten děkoval.

Nejmilejší! Hrozná cesta křížová nyní začala. Dle římského způsobu šel napřed hlasatel, který na všech rozích ulic troubil v pozoun a lidu se všech stran se sbíhajícímu rozsudek smrti a popravu ohlašoval. Zástupy lidu se sbíhají, zvědavci, zaháláci, cizinci, poutníci do Jerusalema zavítavší k slavnosti Velikonoční, děti, dělníci, bezbožná cháska — vše připojuje se k průvodu, který cestou z ulice do ulice vzrůstá. Uprostřed tohoto průvodu potácí se Ježíš, hluboko sehnut pod těžkým břemenem, zbičovaný, samá rána, umdlený, trním korunovaný. Vizte! Chůze jeho jest nejistá a vrávoravá; od poslední večeře nepřijal ani pokrmu ani nápoje, ani v noci spánkem se neobčerstvil, vždyť i ta minulá noc byla tak strastiplná, ztrátou krve, ranami, horečkou a žízní byl velmi seslaben. Těžké břemeno kříže, které zdravý muž byl by mohl nésti jen s největší námahou, tlačí ho hluboko k zemi; dlouhý šat vadí mu v chůzi; katané trhají za provazy, jimiž Ježíš byl spoután, tak že několikrát upadl na kamenitou dlažbu a zranil se, a kolemjdoucí při tom se mu ještě smějí a ho tupí.

Rozmilí v Kristu! Pozorujte, jaký to rozdíl mezi slavným vjezdem na neděli Květnou a průvodem dnešním ulicemi téhož

města Jerusalema. O Květné neděli přicházel jako kníže pokoje sedě na oslátku oslice do svatého města — dnes jako zločinec svázaný veden jest mezi dvěma lotry, kteří mají s ním býti ukřižováni, jako by byl z nich nejhorší. Tehdáž provázen byl svými apoštolý, dnes tvoří průvod nejzarytější jeho nepřátelé! Tenkrátě svaté nadšení, všeobecná radost, hosanna z úst lidí se ozývalo — dnes ďábelská zlost, slova potupná a posměšná, která Nejsvětějšího bolestněji raní než muky, jež těžký kříž na jeho zraněných ramenou a nárazy kříže na jeho korunu trnovou mu způsobují! Tenkrátě na Květnou neděli lid s ratolestmi palmovými provázel Pána Ježíše — dnes meče, kopí, provazy a důtky nesou, by jimi poháněli Pána Ježíše s křížem k další rychlejší chůzi, když vysílen a zemdlen pod křížem na zem klesl. Tehdáž lidé z úcty k Synu Davidovu prostírali na cestu svá roucha — dnes vlekou ho prachem a smetím a smýkají jím po ulici, tak že padá na kamení, jímž ulice byla dlážděna.

Jak hrozná byla tato cesta ulicemi Jerusalemskými, jak bolestná pro božského Spasitele. — Zloba pekelná řádila, andělé truchlili. — A nikde útrpnosti ani slitování, všude posměch, rouhání a radost ďábelská. »A On nesa sobě kříž vyšel na to místo, které slove popravné.« — Tak praví sv. evangelium. Ale co bolesti, hoře a muk, co potupy a posměchu — co nekonečné, nepochopitelné lásky leží v těchto krátkých slovech! Ano, Ježíš nesl svůj kříž — jeho oko bolestně pohlíží kolem; tiché slzy kanou po jeho obličejí a mísí se s krví tekoucí z ran na hlavě od koruny trnové, mísí se s prachem a blátem, kterým potřísněn obličej Páně, když k zemi padl; srdce krvácí jako všechny údy jeho těla; v nitru svém však modlí se k nebeskému Otci za trpělivost a vytrvalost, modlí se za obrácení svých katanův, modlí se vroucně s neodolatelnými vzdechy za spásu lidstva.

Křesťané! Jako bolestná byla tato křížová cesta pro Pána Ježíše, dvojnásobně bolestná, když tolik nepřátelství viděl a zakusil při každém kroku. A přece na této cestě k smrti našel Pán Ježíš také útěchu a radost — ovšem s žalem smíšenou. Opodál šel za ním Jan, učedník lásky, kajícínice Magdalena a bolestná Matka Maria. Ach, sedmeronásobným mečem zraněná kráčí cestou, po které se napřed ubírá s křížem Syn její. Cesta ta jest krví jeho zbarvená a ona, matka, hleděti má, jak tato nejsvětější krev, které ona se klání, jest nohama šlapána! Ještě jedenkrátě chce milé dítě své spatřiti, nežli zemře. S třesoucima nohama chvátá napřed ulicemi postranními, aby zástup předběhla a s tlukoucím srdcem očekává strašlivý průvod. Tu přišel Ježíš — Syn Boží, Syn její, samá krev, samá rána, potácejí se pod tíží kříže. Okem zapadlým, krví zalitým, pohlédl pln lásky a něžnosti na svou matku — a Maria, bledá a chvě-

jící se, padá před Ježíšem na kolena! Tak shledal se Syn s matkou, tak shledala se matka se Synem. Ó, kdo změří hloubku bolu při tomto setkání? Andělé mohli by říci, co vytrpěla v tomto okamžiku přesvatá srdce Ježíše a Marie.

Lásku a soucit projevil božskému trpiteli také Šimon Cyrenský, prostý venkovan, který přicházející k městu, setkal se s průvodem křížovým; vojáci nutili ho, aby pomohl Pánu Ježíši kříž nésti, poněvadž ubohý a vysílený Pán a Spasitel nemohl více ku předu s křížem kráčet. Šimon z počátku se zdráhal — nechtěl; když však pohlédl na Ježíše tak hrozně zmučeného a zemdleného, chopil se kříže s láskou a útrpností a pomohl Pánu Ježíši jej dále nésti; trpící Spasitel mu odplatil tuto službu lásky pohledem milostivým a slitovným.

Také některé ženy Jerusalemské čekaly na ulici na tento smutný průvod; když spatřily Ježíše zmučeného, i jejich srdce propuklo v lítostivý pláč a hlasitý nářek. Avšak Pán Ježíš nedbaje svých vlastních bolestí, pohlédl pln soustrasti a lítosti na ženy a promluvil k nim slova vážného a důtklivého napomenutí: »Neplačte nade mnou, ale plačte samy nad sebou a nad syny svými!« — Vidouc svatý obličej Pána Ježíše krví zalitý, prachem a kalem potřísněný, podala mu žena Veronika závoj s hlavy své, aby utřel tvář svou. S pohledem žalným vrátil jí Pán šat ten zpět, a hle! jeho svatý obličej byl na něm otisknutý.

Milí přátelé! Všecky tyto důkazy lásky a slitovnosti ku Kristu podobaly se jednotlivým hvězdám, které někdy na noční obloze z černých mračen zablesknou, osvětlujíce stezku osamělého chodce na okamžik, pak ale opět ukryjí se za tmavými mraky. Láska a útrpnost potěšily božského Trpitele na jeho cestě křížové jen okamžik — brzy však opět klesl do moře opuštěnosti a nejtrapnějšího bolu. Mlčky kráčí dále cestou křížovou — konečně vyšel Pán Ježíš městskou branou, hora Kalvarie leží před ním jako veliký obětní oltář. Katané prudčeji nyní pohánějí zemdleného Ježíše, až konečně dostoupil vrcholku hory, onoho věčně památného vrcholku, kde chtěl svoji lásku k nám zpečetiti krvavou smrtí na kříži.

Jak dojíímá, nejmilejší, tento obraz z utrpení Páně, jež dnes jsme viděli, a naplňuje soucitem každou věřící duši; cesta křížová Spasitele našeho jak uchvacuje každé srdce křesťanské, jak duši naši žalem a smutkem naplňuje pohled na Beránka Božího, k smrti vedeného. — Avšak srdce naše jak se raduje, jak plesá naše duše, vzpomeneme-li onoho slavného průvodu, jež církev katolická připravuje každoročně svému božskému ženichu v náhradu za potupu a posměch, za bolest a utrpení cestou křížovou; vzpomeneme-li onoho slavného průvodu, při němž týž

Spasitel v lesku monstrance, obklopen vůní kadidla a květin, ulicemi měst a vesnic nesen jest, oslavován radostnými zpěvy a pokorným se klaněním svých věrných.

Drazí křesťané! Pohledme nyní na Nejsvětější Svátost Oltářní a rozjímajme o slavném průvodu Božího Těla v díle

II.

V Starém zákoně byla ve veliké úctě archa úmluvy, v níž na památku zázraků božích na poušti uschována byla manna, desky zákona božího v 10. přikázáních a hůl Aronova. Archa úmluvy slavnostně byla nesena od kněží kolem hradeb města Jericha, slavnostně bývala nesena ve všelikých potřebách a tísních národa vyvoleného a za hlasitého jáсотu, za zvuků trub a zpěvu žalmů byla přenesena z Kariath Jearim do Jerusalema na horu Sion do nového stánku, při čemž král David kráčel před kněžími, hraje na harfu.

Archou úmluvy Zákona Nového jest s v a t o s t á n e k, v něm nalézá se nebeská manna, jejíž předobrazem byla manna na poušti; v něm nalézá se onen chléb živý, který s nebe sestoupil, totiž Tělo Páně v Nejsvětější Svátosti Oltářní. Avšak Pán Ježíš nezůstává ustavičně uzavřen z lásky své ve svatostánku jako vězeň; někdy, jak jsme minule rozjímali, bývá vystaven na trůně oltáře k veřejnému uctění jako Bůh a Spasitel, jako král a budoucí soudce.

Jednou v roce nesen bývá Pán Ježíš v Nejsvětější Svátosti Oltářní za hlaholu zvonů a radostných zpěvů v slavném procesi z chrámu Páně ven; kde na celém okrsku zemském jest katolické město nebo ves a v ní chrám Páně se svatostánkem, kde Ježíš Kristus pod svatými způsoby chleba ukryt bydlí, tam se koná s veškerou okázalou nádherou průvod Božího Těla. O Božím Těle jest celý svět velikým chrámem, provanutým láskou, zbožností a úctou k Nejsvětější Svátosti Oltářní.

Slavnost Božího Těla zavedla řeholní panna sv. Juliana, která ve století XIII. žila v klášteře chudých sester v Lytichu a od Boha zvláštní milostí vyznamenána byla. Mívala častěji zjevení, kterému však nerozuměla: viděla totiž měsíc v plném lesku, ale na jedné straně poněkud byl zatemnělý, jakoby tam byla nějaká trhлина. Tento obraz jí neopouštěl nikdy a velmi ji znepokojoval, ale nikdo jí ho nemohl vysvětliti. Po mnohé a vytrvalé modlitbě zjevil jí Bůh sám smysl tohoto zjevení: měsíc značí církev katolickou; zatemnělá trhлина značí, že schází zvláštní svátek k počtu Nejsvětější Svátosti Oltářní a tento nedostatek zatemňuje plný lesk svaté církve. Dvacet let tajila sv. Juliana z pokory toto zjevení, posléze svěřila je několika kněžím, proslulým zbožností

a učeností, kteří opět zpravili o zjevení tomto biskupa Roberta v Lytichu, který je delší dobu pečlivě zkoumal a pak zavedl svátek takový v diecesi své; leč zemřel dříve, nežli svátek tento slaviti se počal. Avšak moudrá prozřetelnost boží ustanovila, že jeden z oněch kněží, kterýmž sv. Juliana svěřila své zjevení, arcijáhen z Troyes, stal se papežem pod jménem Urban IV. Tento papež vydal r. 1264. bullu, ve které slavnost Božího Těla nařídil pro celou církev katolickou. Jeho nástupce papež Kliment V. určil tento svátek na čtvrtek po Nejsvětější Trojici Boží. Sluje pak svátek ten Boží Tělo, t. j. svátek k uctění Těla Páně.

Nejmilejší! Den nejvhodnější ku slavení tohoto svátku byl by ovšem den ustanovení Nejsvětější Svátosti Oltářní, totiž zelený čtvrtek; avšak církev tento den více vzpomíná na utrpení Páně, než aby se mohla radovati a plesati, proto určila k tomu čtvrtek po Nejsvětější Trojici, aby Spasitele, skrytého pod způsobou chleba, oslavila způsobem nejskvělejším. Tento den zvolen jest moudře pro slavnost Božího Těla také proto, že má býti korunou všech slavností církevních. Také roční počasí v té době obyčejně již tak pokročilo, že jest hojně květin a zeleně, aby cesta božskému Spasiteli mohla býti okrášlena. — Tolik o původu této vznešené slavnosti. Nyní ještě: jaký jest její význam a účel? —

1. Boží Tělo svým procesím, nejslavnějším ze všech průvodů církevních, jest slavnostním vyznáním naší víry ve skutečnou a podstatnou přítomnost Ježíše Krista pod svátostnými způsoby chleba a vína. Tuto víru svoji nevyznávají toliko jen někteří, snad jen služebníci církve, nýbrž všechny stavy a třídy, děti i starci, chudí i boháči, knížata i poddaní přicházejí a sklánějí kolena svá před Nejsvětějším Tělem našeho Pána a klanějí se mu pokorně.

2. Procesí Božího Těla přináší věřícím hojně požehnání. Po tři leta chodil božský Spasitel v zemi židovské, ve vlasti své, hlásal svaté evangelium, nemocné a slabé uzdravoval. »Chodil s místa na místo, aby dobře činil«, tak dí Písmo svaté. Totéž až podnes činí Pán Ježíš v Nejsvětější Svátosti Oltářní. Církev svatá nese Ho o slavnosti Božího Těla ve skvostné monstranci pod nebesy městy a osadami celého katolického světa; tak nám připomíná činnost Ježíšovu na zemi a my můžeme se přesvědčiti, že Ježíš i nyní, když po dědinách našich nesen bývá, všude dobře činí, že své milosti a své požehnání bohatě vylévá na všechny, kteří s důvěrou k Němu přicházejí. Ano, v den Božího Těla dotýká se Ježíš tak mnohého srdce, ulehčuje kříž a utrpení — a kdo se zbožností pravou a s vírou živou účastní se tohoto průvodu, nevrácí se domů bez požehnání a milosti.

3. S v á t e k B o ž í h o T ě l a a slavné svátostné procesí jest také náhradou za pohanu, která se stala božskému Spasiteli na ulicích Jerusalemských při jeho cestě křížové, a která se mu také děje ještě dnes v té památce jeho hořkého utrpení, v Nejsvětější Svátosti Oltářní. Nejmilejší v Kristu! Na ulicích Jerusalemských byl nejsvětější Spasitel posmíván, uplván, zlehčován: nyní však o Božím Těle na ulicích a cestách našich měst a vsí padáme před svým Spasitelem na kolena, klaníme se mu, kadidlo a kvítí vonné mu v oběť přinášíme. Tam na ulicích města Jerusalema křičeli židé: »Pryč s ním! Na kříž s ním!« V našich ulicích a náměstích a návších rozléhá se chvalozpěv: »Chval, Sione, Spasitele«, nebo »Zvěstuj Těla vznešeného.« Tam po ulicích města Davidova byl Spasitel vlečen od soudce k soudci a zástupcové lidu se mu rouhali a posmívali — zde v našich osadách o Božím Těle ve vsí slávě jest nesen od oltáře k oltáři a zástup zbožných věřících Ho doprovází s úctou posvátnou a láskou vřelou a bíle oděné družičky kvítím cestu Mu stelou.

Uvažme však, rozmilí v Kristu, že židé nebyli jediní, kteří Pánu Ježíši pohanu připravili, také křesťané tak činili a činí, bohužel, ještě stále: bludným učením o Nejsvětější Svátosti Oltářní; lehkomyšlným chováním se v chrámu Páně před velebnou Svátostí; pýchou a marnivostí, která jim brání skloniti kolena a Ježíši Kristu také zevně povinnou poctu prokázati; lhostejností, s kterou Ježíše ve svatostánku zanedbávají; vlažností ve sv. přijímání; zanedbáváním nejdražší oběti mše svaté; nehodným a svatokrádežným přijímáním! Ó, jak veliké, jak četné jsou urážky, které se dějí božskému Spasiteli v Nejsvětější Svátosti Oltářní beze studu a bez bázně i od křesťanův! Církev svatá chce tedy za všechny tyto potupy Pána Ježíše veřejně odprostiti a náhradu mu dáti slavností Božího Těla; proto slavnost tuto zavedla pro mne, pro vás, pro nás všechny.

Hle, procesí o slavnosti Božího Těla je tedy vyznání víry, zdrojem požehnání věřícím a slavným odprošením všech urážek milému Spasiteli ode dávna způsobených. S radostnými city slaví tudíž zbožní katolíci tuto krásnou slavnost. Se zbožností v slavném průvodu krácejí za Spasitelem světa a ve víře své se Jemu klanějí.

Nemohu však pomlčeti o tom, jak Ježíši Kristu dějí se urážky ještě i v den ten slavný, Božího Těla. Dějí se od těch, kteříž doma zůstávají, nebo jen z okna se dívají, poněvadž příliš vlažní a leniví jsou jíti na procesí za Nejsvětější Svátostí; dějí se od těch křesťanů, kteří sice s procesím jdou, ale bez pobožnosti, bez vnitřního citu, jen tak pro podívanou, neb že se účastniti musí. Od těch křesťanů jest Spasitel i o Božím Těle

urážen, kteří se cestou při průvodu, místo, aby se modlili a klaněli, se svými sousedy smějí, baví a hovoří; kteří jdou na procesí jen, aby ukázali svůj nový šat, ale z pýchy ani nekleknou, když se Nejsvětější Svátost Oltářní kolem nich nese, neb požehnání se uděluje; ano, urážky Spasiteli činí i ti, kteří během procesí v blízkých hostincích sedí, tam jedí a pijí a se baví; o těch ani nemluvím, kteří snad pobožnosti se smějí, modlitbu, zpěv, pokoru a zbožnost věřících tupí a zlehčují. Táži se: Což nevytrpěl Pán Ježíš dosti potupy a posměchu na ulicích Jerusalemských? Nevytrpěl dosti pohrdání a příkoří od židův a pohanův? Má snášení a trpěti totéž i na ulicích a cestách osad křesťanských? i od těch, kteří se nazývají křesťany? Má trpěti opět a právě v den, kdy celý svět mu hold vzdává a nebe i země jeho lásku velebí? Ó, nikoli, toho ať není mezi námi! Ctíti a oslavovati chceme svého Spasitele, Těšitele, ve svatý den Božího Těla, a tak svatě chceme slaviti tento den slávy své svaté církve!

*

*

Korunní princ francouzský dlel v době války ve Štrasburku. Z rána o Božím Těle byla obloha tmavými mraky zatažena a všeobecná byla obava, že brzy dá se do deště. Korunní princ pozoroval, že důstojníci měli málo chuti k oslavě Božího Těla s četami vytáhnouti za počasí tak nejistého; proto obrátil se zbožný princ k nim a řekl: »Pánové! Zdaliž mohl by dešť kulí vás a vaše čety zadržeti, byste nehnali útokem?« »Nikoliv«, pravili důstojníci, vždyť tak nám velí naše vojenská čest a sláva našeho krále!« — »Nuže«, pravil korunní princ, »tím méně zajisté vás zdrží několik kapek dešťových, byste dnes rozmnožili čestný a vítězoslavný průvod našeho nebeského krále.« — Tato slova účinkovala. Všichni důstojníci viděli, že účast na průvodu Božího Těla jest jejich čestnou povinností a dostavili se se svými četami radostně ke slavnosti. Nebesa ukázala se také této slavnosti přízniva, zůstalo bez deště po celou slavnost.

Rozmilí v Kristu! Jestli naši čestnou povinností, bychom jako věřící katoličtí křesťané procesí o Božím Těle se účastnili, pokud nám Pán Bůh žítí dává, a nic nás nesmí zdržeti. Proto s radostí a čteně přicházejte vždy na tuto slavnost naší svaté církve; osvědčujte při ní svoji zbožnost; pamatujte, že procesí jest bohoslužbou a že při ní máme býti pobožni. Vyznávejte tak svou katolickou víru v Božského Spasitele, klanějte se mu s největší radostí a s upřímnou dětinou láskou. Oslavujte rádi oktáv Božího Těla zbožnou návštěvou mše svaté, která se slouží před vystavenou Nejsvětější Svátostí; přicházejte v této oktávě Božího Těla i na večerní požehnání. Hodným sva-

tým přijímáním připravte Pánu Ježíši slavný průvod i do svého srdce — aby vás mohl připočísti ku svým věrným, které jednoukrát v slavném průvodu uvede do věčné radosti k nebeské hostině, kde na něho tváří v tvář patřiti a také věčně požívatí budeme. Amen.

VI.

Smrt Páně na kříži — Požehnání Nejsvětější Svátostí Oltářní.

„A když přišli na místo, kteréž slove popravné, tu jej ukřižovali.“

Luk. 23. 33.

Svatá Rosalie narodila se na počátku 12. století v městě Palermu na Sicilii. Otec její byl Sinibaldus, kníže a pán na Kviskvinu a Rosis, a pocházel z rodu císaře Karla Velikého. Rosalii dostalo se znamenitého vychování, žila v lesku a radovánkách na dvoře královském; avšak v rozkoších světa, v bohatství a slávě neměla zalíbení. Pro krásu svoji měla mnoho nabídek k sňatku, leč Rosalie, by mohla v panenské čistotě a nevinnosti Bohu sloužiti a o svém spasení pracovati, usmyslila si, že oddá se životu poustevnickému podle vzoru poustevníků starokřesťanských. Byl to úmysl veliký a rekovný, byla to oběť podivuhodná. Davši světu navždy výhost, zmizela Rosalie znenadání z Palerma, z domu svých rodičů — a všecko úsilí rodičů, vypátrati její obydlí, bylo marno. Po mnohých letech konečně našli pastýři na hoře Monte-Pelegrinu u Palerma, která hustými a tmavými lesy zalesněna byla, nepřístupnou a nehostinnou jeskyni a v ní na skalní stěně vyrytý nápis: »Rosalie, dcera Sinibalda, knížete z Kviskvina a Rosis, obývala jsem tuto jeskyni z lásky k Ježíšovi, svému Spasiteli.« — I pátrali dále a našli jeskyni druhou, ještě pustší a drsnější, a v ní světici, leč nebyla již na živu. Ležela na zemi, podpírajíc jednou rukou svoji hlavu a druhou majíc položenou na prsou, jakoby spala. I vyzvedli tělo světice, přenesli je v slavném procesí do Palerma a tam v kostele pochovali. Bůh oslavil svatou pannu zázraky, neboť mor, který v městě Palermu a na ostrově Sicilii zle řádil a denně 70 až 100 lidí zahubil, ihned okamžitě ustal, když ostatky její do města Palerma přeneseny byly. Pro tento zázrak jest sv. Rosalie až podnes ctěna a vzývána jako patronka a ochránkyně proti moru a nakažlivým nemocem.

Nejmilejší! Proč opustila sv. Rosalie svět a jeho lákavé radosti? Nevím na tuto otázku jiné odpovědi, leč: Lásk a k P á n u J e ž í š i, jejímu nebeskému ženichu, ji k tomu pohnula! Proč pak přebývala v těch pustých jeskyních? Z lásky — z lásky k P á n u J e ž í š i chtěla odumřítí vší náklonnosti k pozemskému světu! Proč pak odřekla se každého i nejmenšího pohodlí v tomto životě? Z lásky k Ježíšovi, neboť on pro ni totéž učinil!

Milí křesťané! Žasneme nad takovou láskou, která všecko opouští, všeho se zříká, všecko trpí. A přece m i z í t a t o l á s k a p ř e d l á s k o u J e ž í š e K r i s t a, jako třpyt hvězd před leskem slunce! Z lásky k lidem oblékl Syn Boží na sebe podobu bídneho člověka a počal v jeskyni Betlemské svůj ponížený život. V chudobě a odříkání vyrůstal; ale všecky jeho kroky, každý úder jeho milujícího srdce byl posvěcen věčnému blahu lidstva. Z lásky vzal na sebe veliký lidstva hřích; aby zaň dostiučinil, trpěl nejbolestnější muky, jakých dosud žádný člověk na světě netrpěl; z lásky, z čisté božské lásky vzal na ramena svá těžký kříž a nesl jej s velikou bolestí na místo, kde na kříži zemřítí chtěl, aby smrtí svou lidem, »které až do konce miloval«, získal spásu a věčné blaho. Neboť, »když přišli na místo, kteréž slove popravné, tu jej ukřižovali.« (Luk. 23, 33.)

Dnešní obraz z utrpení Páně, rozmilí v Kristu, ukazuje vám lásku Ježíšovu v nejvyšším jejím vrcholu: J e ž í š z a n á s u k ř í ž o v á n, a z e m ř e l.

S kříže Ježíšova přišlo v š e ě c k o p o ž e h n á n í n a s v ě t, neboť pramen všeho požehnání byl na něm přibit — a tento pramen nevyschl — on jest uprostřed nás; není sice přibit již na dřevu kříže, ale z nepochopitelné lásky ukrývá se pod způsobou chleba v Nejsvětější Svátosti Oltářní! Tak jako druhdy Nejsvětější Tělo Ježíšovo na kříž povýšeno bylo, tak pozdvihuje kněz každodenně Nejsvětější Svátost a žehná jí z božného věrnému lidu na kolenou klečícímu. Je to svaté požehnání Nejsvětější Svátosti Oltářní.

Vidíte tedy, že dnešní svaté rozjímání má dvojí předmět: totiž šestý obraz z utrpení Páně: Ježíš na kříži umírá, čímž nám zasloužil všecku milost, která se nám udílí svátostným požehnáním. Budeme tedy dnes rozjímati: S m r t P á n ě n a k ř í ž i — a p o ž e h n á n í N e j s v ě t ě j š í S v á t o s t í O l t á ř n í.

Ó, Bože, jenž jsi nám v přepodivné svátosti památku svého utrpení zůstavil, dejž nám, bychom svatá tajemství Tvého Těla a Krve Tvé velebili, a ovoce svého vykoupení stále v sobě zakoušeli.

*

*

*

I.

Namahavě vystoupil Božský Spasitel, jak jsme v posledním rozjímání slyšeli, s těžkým křížem na horu Golgotu. Golgota slove »místo lebek«, tak nazvaná od lebek popravených a tam pohřbených. Římané nazývali toto místo popravné Kalvarie, což znamená totéž.

Bylo poledne. Jak sděluje blahoslavená Kateřina Emerichová, bylo počasí o velikém pátku velmi proměnlivé. Ráno do 10. hodin, když rozsudek smrti nad Ježíšem byl vynesena, střídaly se přehánky s krupobitím; pak když Kristus kráčel s křížem a na hoře Kalvarii blíže města Jerusalema byl křížován, byla obloha jasná a svítilo slunce; nyní okolo hodiny 12. stín temně červenavý rozložil se na slunci. Zvědavý a zatvrzelý zástup obkličoval horu Kalvarii.

Kříž sňat byl nyní se zemlených ramen Ježíšových, s těla jeho stržen šat a tak tělo jeho bolestně jest obnaženo, jak vidíme na desátém obraze křížové cesty. Šat za posledního vedra přischnul na zraněném krvi zvlhlém těle a nyní božskému Trpiteli s těla stržen násilně a zlostně! Strašlivá bolest proriká všemi ranami; jako z tisícerych pramenů se znova řine svatá krev. Mučivý pocit hanby a studu tíží nejčistší duši Ježíšovu, když stanul obnažen před zraky všeho světa.

Bez milosrdenství byl na to božský Beránek na zem poražen a položen na kříž jako na oltář obětní. Biřiči, lidé suroví a bezcitní, natáhli pravou ruku hrůzou křečovitě se svírající; jiný přiložil na dlaň špičatý železný hřeb a prudce a zuřivě bušil naň kladivem. Hřeb prorazil dlaň požehnané ruky Ježíšovy a vysoko vytryskla svatá krev z rány. Strašlivě rozléhaly se rány kladiva příšerným tichem, které nastalo v zástupech. Tyto rány kladiva bylo slyšeti v nebi i v pekle; tyto rány kladiva dopadaly také na mateřské srdce Panny Marie a zarážely meč bolesti do něho ještě hlouběji! — Tak přibili katané pravou ruku Ježíšovu na kříži i levou; pak pravou nohu a konečně i levou. Splnilo se, co prorok předpověděl: »Zbodli ruce mé i nohy mé.« (Žalm 21, 17.) Stalo se, co dosvědčuje sv. evangelista Jan: »Tu ukřižovali Ho a s ním jiné dva s obou stran a v prostředku Ježíše.« (Jan 19, 18.)

Nyní přivlekli kříž k jámě a spustili do ní, což stalo se s takovým nárazem, že svaté na kříži přibité Tělo Pána Krista se otřásl a rány znova krváceli počaly. Tu visel Spasitel přibit na kříži mezi nebem a zemí — a svatá Krev na usmíření Boha a na spasení lidstva stékala na zemi.

Ježíš na kříži! S potupným smíchem pozdravili ho nepřátelé jeho, fariseové a zákonníci; dosáhli svého

cile, jejich pomstylačnost upokojena, nenáviděný Ježíš na vždy jest zničen! — S žalostnými vzdechy pozdravila bolestná Matka Maria na kříži povýšené Slovo věčné; její milovaný Syn, její radost, její největší jediný poklad visí na potupném dřevě kříže jako zločinec! V němém bolu patřili věrní přátelé Ježíšovi, Jan, Magdalena a nábožné ženy vzhůru na ukřižovaného Beránka Božího a pozdravovali ho se slzami lásky a soustrasti. Zbožní posluchači! S těmito nábožnými dušemi spojme se v duchu i my a patřice na kříž Ježíšův pozdravme Ukřižovanou Lásku: »Klaníme se Tobě, Pane Ježíši Kriste a dobrořečíme Tobě, neboť skrze svatý kříž svůj svět jsi vykoupil!«

Rozmilí v Kristu! Pohledme na okamžik na svého božského Spasitele, jak jest na kříži povýšen. K smrti vysílen strašlivým křižováním pní Ježíš na kříži, mlčí pohřížen v propast nekonečného bolu a utrpení. Hlavu trním korunovanou nemůže již zpřímá držeti, ve mdlobě klesá mu dolů na prsa; krev z ran od trnové koruny stéká po čele do očí a do úst a barví také jeho vlasy. Všecky údy jeho svatého Těla jsou násilně zkrouceny, ruce a nohy hřeby pevně přibity, rány od bičování pálí jako oheň — všecka krev valí se mu k srdci a odtud prudce žene se k hlavě. — K mukám tělesným přidaly se také muky duševní, Ježíš trpí na těle i na duši! Jeho nepřátelé posud obklopují kříž, patřice na oběť své zloby s ďábelskou škodolíbostí a raní jeho srdce potupou a posměchem. Tato zarytost a zatvrzelost skličuje velice božského Spasitele, že klesaje na mysli volá: »Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil?« Dotkne se tento výkřik srdce jeho nepřátel? Pohne je k soustrasti a útrpnosti? Ó nikoliv, nepřestali se mu posmívati, a když sténaje pod mukami palčivé žízně bolestně zvolal: »Žízním!« tu podali tito katané houbu na isop nastrčenou a octem naplněnou k ústům jeho. Když však Ježíš okusil octa, odvrátil tvář svou od hlučícího zástupu, obrátil zraky své k nebi a něžným hlasem volá k Otci nebeskému: »Otče, odpusť jim, neboť nevědí, co činí.« (Luk. 23, 34.) Ó, jaká to láska! Pro své nepřátele úpěnlivě lká za smilování, modlí se za ty, kteří se mu v jeho smrtelném bolu posmívají.

Ponenáhlu i mrtvá příroda počala jeviti účast na utrpení svého Stvořitele. Slunce, které již od poledne červenavým závojem mlhovým zahaleno bylo, skrylo se úplně za mraky; tma rozprostřela se po vší zemi, hrozná temnota a zima zavládly nad povrchem zemským. Rouhači oněměli, lidé utíkají úzkostlivě a spěchají do města. Také v Jerusalemě je tma, všude úzkost a zděšení. Mrtvé ticho panuje na Kalvarii — anděl smrti obléhá na kříži umírajícího Boha-člověka.

Tři dlouhé a teskné hodiny trpěl Spasitel na kříži v nevýslovném bolu; konec jeho života se blíží; smrtelný zápas nastává; studený pot perlí se na jeho svaté tváři. Tu otvírá Ježíš v předtuše své blízké smrti své již vyhaslé zraky a volá: »Dokonnáno jest!« Hned na to pozvedá hlavu svou vzhůru a volá hlasem velikým: »Otče, v ruce Tvé poroučím ducha svého!« A veliký hlas ten pronikl nebem i zemí.

A když Ježíš vyřknul tato slova, sklonil hlavu svou a vypustil duši. — Jan a zbožné ženy padají na kolena svá — bolestná Matka pohlíží uslzeným zrakem na kříž a se sepjatýma rukama uctívá Věčnou Lásku na kříži zesnulou, uctívá svaté mrtvé Tělo svého božského Syna.

Při smrti Pána Ježíše celé tvorstvo hrůzou se chvělo: země se třásla, skály hory Kalvarské pukaly, chrám zachvěl se v základech a těžká opona před velesvatyní roztrhla se od vrchu až dolů na dvě půle. Hrobové se otvíraly a mnozí mrtví vstali z hrobů, spěchali do Jerusalema a ukázali hrozivě na Golgotu, kde usmrcen byl Boží Syn.

Před křížem však klečel setník římský, který velel strážci vojenské, se svými vojíny a hlasitě vyznával: »Jistě Syn Boží byl tento.« A všickni, kteří s ním byli, a věrní přátelé Páně klečící na kolenou dojati patřili vzhůru na kříž k mrtvému Bohu-člověku, který nyní opět ozářen sluncem z mraků vystupujícím ztrnulý a bledý, s hlavou nakloněnou na kříži visel; pohlíželi na něho vzhůru, bili se v prsa a prolévali slzy lítosti, lásky a bolu.

Nejmilejší! Hluboce dojati patřme i my v duchu svém na ten obraz, jež nám utrpení Páně dnes ukazuje, patřme na ukřižovaného a na kříži zemřelého Spasitele. Bolestně a žalně pohlížíme na mrtvého Beránka Božího, který sňal hříchy celého světa; s hlubokou lítostí pohlížíme i my na božského Trpitele, neboť i naše hříchy na kříž ho přibili; s boľnou láskou pozorujme Syna Božího, který tolik trpěti musel; s plesáním a vděkem oslavujme božského Spasitele, který svojí smrtí nás a celý svět vykoupil.

Rozmilí v Kristu! Smrt Ježíšova na kříži stala se pro nás všechny pramenem největšího požehnání. A co nás zvláštní radostí naplňuje: tento božský dárce požehnání žije mezi námi ustavičně v Nesvětější Svátosti Oltářní. K tomu podivuhodnému tajemství vede nás víra, láska a vděčnost! A jako kdysi Ježíš na kříži dal se přibiti a své ruce roztáhl, aby své požehnání vylil na celý svět: tak Ježíš ještě nyní ve způsobě chleba se pozdvihuje a žehná všem, kteří u víře své před ním klečí, jako kdysi žehnal svým věrným, kteří pod křížem klečeli.

Tak děje se při požehnání Nejsvětější Svátostí Oltářní, kteréž požehnání jest opravdu milým úkonem bohoslužebným, o čemž budeme rozjímati v díle

II.

Po potopě světa vystavěl Noe oltář a Hospodinu na něm obětoval. Bůh shlédł se zalíbením na oběť tuto a učinil na obloze nádhernou duhu na znamení svého usmíření s lidmi na zemi. Tato duha jest krásným obrazem Nejsvětější Svátosti Oltářní. Před potopou světa nebylo žádné duhy, poněvadž země nebyla svlažována deštěm, nýbrž pouze rosou. Před ustanovením Nejsvětější Svátosti Oltářní oblažovaly pokolení lidské jen krůpěje milosti. Když však drahocenný proud božské krve na kříži vytrysknul a hříchy světa smyl, otevřel Bůh lidem celé proudy milostí a na znamení Své lásky a trvalého smíření ustanovil Nejsvětější Svátost Oltářní. Nejsvětější Svátost Oltářní jest skutečným pramenem požehnání pro křesťanstvo a katolická církev, které svěřil Ježíš památku své lásky a pramen svého požehnání, staví věřícím ustavičně před oči převelebnou svátost, ano, každý den věřícím touto převelebnou Svátostí žehná. A toto požehnání Nejsvětější Svátostí nazývá se požehnaním svátostným. A jako nádherná duha objevuje se z rána a na večer na obloze nebeské, tak rovněž ráno a na večer uděluje církev svatá toto požehnání.

Požehnaní svátostné záleží v tom, že kněz nádobu posvátnou, v níž se Nejsvětější Svátost uschovává a která se nazývá monstrance nebo ciborium, bere do rukou a jí věřící lid žehná ve způsobě kříže.

Obyčej, nejsvětější Svátostí požehnaní udělovati, nebyl znám v prvních stoletích křesťanských na počátku církve svaté. Nejsvětější Svátost byla úzkostlivě skrývána jednak proto, aby nebyla vydána pohledům nevěřících, jednak aby věřící, jak dí sv. Augustin, tím dychtivěji po ní toužili, čím uctivěji a důstojněji skrývána byla. Jen při pozdvihování nebo při svatém přijímání spatřovali věřící tyto svaté způsoby. — Teprve když slavnost Božího Těla zavedena byla, jak jsme v minulém kázání slyšeli, byla také Nejsvětější Svátost Oltářní k veřejnému uctění vystavována a tato výstava ukončena bývala požehnáním s Nejsvětější Svátostí. Shledáváme tudíž, že po celá století požehnání s Nejsvětější Svátostí udíleno bylo jen na konci procesí o Božím Těle a na konci 40tihodinné výstavy.

V Rakousku a v Německu jest od dob reformace ustálen obyčej, svátostné požehnaní častěji udíleti a sice z toho důvodu, aby úctou, která při tomto požehnání se vzdává Nejsvětější

Svátostí, odčiněny byly ony urážky, které Luther a ostatní samozvaní oprávcové víry božskému Spasiteli v této podivuhodné památce Jeho lásky učinili, a posud od bludařův a kacířův se mu dějí. Toto svátostné požehnání bylo od apoštolské stolice schváleno a tak shledáváme, že požehnání svátostné často se uděluje na konci slavností církevních a úkonů bohoslužebných, totiž: na konci mše sv., při odpoledních pobožnostech, po nešporách, po litaních a růženci, neb křížové cestě.

Požehnání svátostné jest úkon bohoslužebný, který se koná s přiměřenou oslavou Nejsvětější Svátosti Oltářní, která buď v ciboriu, buď v monstranci ze svatostánku na oltář se staví a kadidlem okuřuje. Kouř kadidla vzhůru se vznášející značí úctu, s jakou klaníme se svému Spasiteli pod způsoby chleba skrytému; rovněž i píseň, kterou zbožní věřící před požehnáním zpívají, oslavuje a velebí zázračný chléb nebeský. Když kněz okouřil Nejsvětější Svátost kadidlem, vystupuje po stupních vzhůru k oltáři, kleká uprostřed a máje ramena i ruce zahaleny bílým velem nebo rouškou, zahaluje touto rouškou také spodek posvátné nádoby s převelebnou Svátostí. Kněz má bílým velem zahalená ramena i ruce, což znamená, že osoba kněze v tomto okamžiku před velebností přítomného Boha zcela má býti zakryta, neboť nikoliv kněz, nýbrž Spasitel, jež kněz drží v ruku svých skrytého pod způsoby chleba, sám žehná věřícímu lidu. Toto zahalení bílým rouchem značí také pokoru a úctu kněze, kterýž se neodvažuje do holé ruky bráti posvátnou nádobu se Svátostí Nejsvětější. Požehnání toto uděluje se vždy ve znamení kříže, neboť všechno požehnání s kříže přichází a kněz při tom neříká žádných žehnacích slov, poněvadž nikoliv kněz, nýbrž Ježíš sám tu žehná.

Nejmilejší v Kristu! Svátostné požehnání jest okamžikem slavnostním. Varhany umlknou, lid věřící padá na kolena, vůně kadidla naplňuje prostory chrámové a tajemně obláčky zahaluje oltář; mírně zavzní zvonku hlas, kněz úctyplně pozvedá Nejsvětější Svátost a děláje s ní kříž, žehná zvolna a slavnostně věřícím, kteří pokorně sklánějí hlavy své, znamenají se svatým křížem, bijí se v prsa a zbožně říkají: »Ó, Ježíši, tobě žiji; ó, Ježíši, tobě umru; ó, Ježíši, tvůj jsem v životě i v smrti!« A někde i s vížky kostelní ozve se zvonku hlas, při zvláštních slavnostních příležitostech zazní i střelba, zvěstujíc slavnostní okamžik a vybízejíc i ty, kdož kolem chrámu jsou v blízkých příbytích, nebo na poli, na cestě prodlévají, by také Pánu Ježíši spolu se klaněli a tak, byť i mimo kostel byli, stali se účastni milostí Jeho nebeského požehnání.

Svátostné požehnání, drazí přátelé, přináší nám mnoho milosti! Již v Starém Zákoně vážili sobě mnoho

požehnání rodičův a patriarchové nikdy neopomenuli před smrtí svou dítkám svým žehnati; tak čteme v Písmě sv., jak trpce nesl Esau, že Jakub jej připravil o otcovské požehnání. I dnes ještě žehnají křesťanští rodiče svým dítkám na smrtelné posteli, aby v životě štěstí a požehnání je provázelo. Oč větší cenu má požehnání božského Spasitele, jež v Nejsvětější Svátosti Oltářní sám nám uděluje. A skutečně! Toto požehnání našeho Spasitele rozlévá se na všechny ty starosti a kříže, pokušení a boje, jimiž život náš tak hojně jest navštíven; toto požehnání těší a sílí nás, bychom trpělivě pracovali, statečně bojovali, mužně zápasili a trpěli a v dobrém až do konce vytrvali. Toto požehnání našeho Spasitele rozlévá se i na naše domácnosti a rodiny, na naše dítky a svěřence, aby mezi nimi pravá víra, pevná důvěra v Boha, bratrská láska, pokoj a svornost panovaly — toto požehnání našeho Spasitele rozlévá se na tělo i na duši, pro čas i pro věčnost, abychom šťastně běh života dokonali a mezi vyvolené připočteni byli.

Rozmilí křesťané! Jak máme toto svátostné požehnání přijímati, bychom byli účastni jeho milostných účinkův? Svaté evangelium učí nás tomu, vypravujíc o trojím rozličném žehnání našeho Spasitele. Kristus Pán žehnal malým dítkám, které matky k Němu přinášely a přiváděly. Jako dítky, klečíce před Nejsvětější Svátostí, máme si od Pána Ježíše vyprošovati dětskou prostotu a čisté srdce, jež se mu líbí tak velice. — Když Pán Ježíš vstupoval na nebesa, žehnal apoštolům dříve, než se od nich odloučil a jejich bázeň a ostýchavost obrátil ve vroucí horlivost; tak i my při svátostném požehnání máme za tuto milost prositi. — Pán Ježíš žehná spravedlivým v den posledního soudu. řka: »Pojďte, požehnání Otce mého a vládněte královstvím vám připraveným.« Tak můžeme a máme i my, bychom jednou tohoto požehnání účastni se stali, za nejkrásnější a nejpotřebnější milost prositi, za milost setrvání v dobrém. Máme tudíž svátostné požehnání přijati jako dítky pokorně jako učedníci plni lásky; jako požehnání na konci světa, plni touhy po věčné blaženosti, kde spatříme Ježíše ne již skrytého ve způsobě chleba, nýbrž tváří v tvář.

*

*

*

Roku 1847 konala se v Paříži májová pobožnost se vši slávou. Záhy utvořila se společnost hudebních umělců, kteří při této pobožnosti provozovali ku poctě královny májové skvostnou hudbu. V čele jejich byl kníže Moskevský. Jednoho večera prosil kníže znamenitého hudebníka Hermana Kohena z Hamburku, žida, který se v Paříži zdržoval, aby při májové pobožnosti spoluúčinkoval. Žid přislíbil; přišel do

kostela, avšak na zbožnosti věřících podílu nehledal, ano při kázání mariánském choval se přímo neslušně a nezpůsobně. Když však požehnání s Nejsvětější Svátostí se udělovalo, byl umělec ten mocně pohnut a dojat, že ač žid a proti své vůli přece pokleknul na kolena. Následující pátek přišel opět na májovou pobožnost a při svátostném požehnání nemohl se rovněž ubrániti mocnému vzrušení, jakoby ho nějaká neviditelná moc nutila pokleknouti. Totéž opakovalo se znova po několika dnech, když hlasem zvonů do kostela byl přiveden; tu při požehnání klekl již dobrovolně a pocítil ve své duši neobyčejný klid a spokojenost. Rozhodl se, že stane se katolickým křesťanem. Po dlouhém a tuhém vnitřním boji počal se cvičiti v křesťanském náboženství, přijal svatý křest a později po nových studiích stal se též k a t o l i c k ý m k n ě z e m. Kdysi cestoval Herman Kohen jako znamenitý hudební umělec širým světem, aby sklízel chválu a slávu, tak nyní jako chudý řeholník Karmelitán, bos, v hrubém šatě chodil, a všude kázal o Nejsvětější Svátosti Oltářní a o slastech, jež podává těm, kdož ji s láskou ctí, s pokorou se jí klanějí, s vroucí touhou přijímají, takže sobě opravdu zasloužil pochvalného názvu kazatele Nejsvětější Svátosti Oltářní.

Milí křesťané! Uvažte, jak veliké milosti působí svátostné požehnání teprve věřícím křesťanům. Proto nikdy neopomeňte příležitosti, byste tohoto požehnání dosáhli; přicházejte vždy rádi, když vás hlas zvonu k tomu zvátí bude. Zvláště v neděli a ve svátek přicházejte vždy rádi na odpolední pobožnosti, při nichž svaté požehnání se uděluje. Pějte vždy radostně: »Svatý, Svatý, Svatý«, na kolena padejte pokorně před skrytým Spasitelem jako dítky boží, jako učedníci Ježíšovi, jako budoucí vyvolenci a přijímejte svátostné požehnání od Toho, jenž pramenem jest všeho požehnání pro čas i pro věčnost. A když vám Kristus bude žehnati, bijte se v prsa svá a volejte z celé duše: »Ó, Ježíši, buď mně milostiv; ó, Ježíši, buď mně milosrdný; ó, Ježíši, odpusť mně mé hříchy!« — »Ó, Ježíši, v Tebe věřím; ó, Ježíši, v Tebe doufám; ó, Ježíši, Tebe nade všecko miluji!« Amen.

VII.

Pohřeb Pána Ježíše — Nejsvětější Svátost Oltářní, pokrm na cestu do věčnosti.

„A Josef položil ho do hrobu,
který byl vytesán ze skály.“

Mar. 15, 46.

Svatý Řehoř Veliký vypravuje tuto událost: H r a b ě T h e o p h a n i u s, jemuž svěřena byla vrchní správa území jménem C e n t e r e t r u m, konal obětavě a neúnavně skutky křesťanské lásky k bližnímu; až jedenkrát se roznemohl a hodinka jeho smrti se blížila. Po několik dní bylo venku hrozné povětrí, bouře zuřila, déšť řinul se s oblak, jakoby se mračna protrhla, takže se nikdo ani na ulici neodvážil. Choť nemocného hraběte stála u okna a několikrát hlasitě zabědovala. »Co je ti?« tázal se nemocný manžel, »co tě tak velice zarmucuje?« »Ach«, odpověděla choť jeho, »zdaž nemám bědovati? Není žádné více naděje, že budeš na živu zachován a nad to, kdybys dnes zesnul, zdaž bude možno při tak hrozném počasí tvoji tělesnou stránku uctivě pochovati?« — »Upokoj se!« pravil Theophanius, »a ž d o k o n á m, b u d e o b l o h a o p ě t j a s n á a b u d e k l i d n o!« — Po těchto slovech brzy následovala smrt a po smrti jeho ihned změnilo se počasí v jasné a klidné. Avšak ukázala se ještě jiná znamení. Na rukou a nohou zemřelého, které od pakostnice byly naběhlé a zubožené, nebylo více spatřiti žádných stop nemoci a když po pohřbu čtvrtý den manželka rozkázala vrchní kámen hrobový odstraniti, aby krásný náhrobek místo něho byl postaven, cítili všichni, kteří přítomni byli, líbeznou vůni z hrobu vycházející. Tak odměnil Bůh skutky milosrdenství, které Theophanius za živa konal.

Rozmilí v Kristu! Podobnou událost shledáváme v dějinách utrpení našeho Pána a Spasitele. Ježíš v Jerusalemě a po celé vlasti své, zemi kananejské, konal podivuhodné skutky milosrdenství; když blížil se konec jeho, zavládl bouřlivý odboj na ulicích svatého města; nevděčný a zaslepený lid zuřivě volal: »Pryč s ním, na kříž s ním!« — a nenastal pokoj, dokud Ježíše nepřibili na kříž. Když však Ježíš na kříži visel a umíral, rozzuřila se bouře a odboj i v mrtvé přírodě; t m y o b k l í č i l y o k r š l e k z e m s k ý, z e m ě s e t ř á s l a, s k á l y p u k a l y. B u d e m o ž n o t ě l e s n o u s m r t e l n o u s c h r á n k u u s m r c e n ě h o B e r á n k a B o ž í h o d o z e m ě p o c h o v a t i? t a k t á z a l i s e p l n i ú z k o s t i a s t a r o s t i v ě r n í p ř á t e l é P á n ě; a k a m m á m e h o p o c h o v a t i, k d y ŝ m e z i z l o č i n c e p o č t e n b y l? K d y ŝ v š a k J e ž í š n a k ř í ž i d o k o n a l, u t i š i l a s e b o u ř e

v přírodě, slunce opět vyšlo z tmavých mraků, vůně jara zavanula a z města Jerusalema přicházeli věrní přátelé Ježíšovi, by svaté Tělo jeho s kříže sňali a do nového hrobu položili, v němž ještě nikdo nebyl pochován, by tak v pravdě vyplnila se slova proroka řkoucího: »Bude hrob jeho slavný.«

Hle! Toť poslední obraz z utrpení Páně: Ježíš do hrobu položen. Svaté evangelium líčí nám událost tu slovy: »Josef položil Ho do hrobu, kterýž byl vytesán ze skály«, tam měl odpočívati až do dne vzkříšení.

Podobně také živé Tělo Pána Ježíše klade se do srdce věřícího křesťana, když chystá se člověk rozloučiti se s tímto světem; tu přijímá křesťan do srdce svého nejsvětější Tělo Páně jako posilu k poslednímu boji, jako pokrm na cestu do věčnosti, jako závdavek budoucího z mrtvých vstání, což děje se v posledním svatém přijímání, jež proto také se nazývá pokrmem na cestu do věčnosti.

Drazí přátelé! Dospěli jsme k poslednímu rozjímání svatopostnímu. Je to sedmý obraz z utrpení Páně: Pán Ježíš do hrobu položen — a obraz tento významu svého dochází i v Nejsvětější Svátosti Oltářní, jež jest pokrmem našich duší na cestu do věčnosti.

Pro Tvé svaté drahé rány, Pane Ježíši Kriste, smiluj se nad námi!

I.

Přehořké utrpení Páně bylo skončeno, svatý život jeho zhasnul, mrtvý Ježíš visel na kříži, oplakáván od božské Matky a věrných přátel. Podle předpisu nesměla těla popravených zůstat na kříži přes svátky Velikonoční. Proto šli někteří přátelé Ježíšovi, v čele jejich Josef z Arimathie, vznešený člen velerady, k Pilátovi, prosíce za tělo Ježíšovo, by je mohli uctivě pochovati. Tak chtěli zabrániti, by tělo Ježíšovo nebylo zakopáno podle obyčeje mezi zločinci na místě popravném, na hoře lebek; také chtěli prokázati božskému Spasiteli poslední poctu zde na zemi, vždyť s krvácejícím srdcem viděli, jak milovaný Mistr jejich bez pomoci byl vydán tolika křivdám a posměchu, jimiž zahrnovali ho nepřátelé jeho. Pilát rád splnil jejich žádost; chtěl tak odčiniti alespoň poněkud bezpráví, kteréž spáchal nespravedlivým rozsudkem nad nevinným. Josef z Arimathie přibral sebou Nikodema, jenž rovněž byl tajným učedníkem Ježíšovým a byl mužem vzácným v Jerusalemě. Oba činili nyní přípravy, aby spěšně tělo Ježíšovo bylo s kříže sňato a podle obyčeje židovského balsamováno. Josef nakoupil jemného plátna a Nikodem »přinesl smíšeninu myrrhy a aloě, okolo sta liber«.

(Jan 19, 39.) Služebníci jejich přinesli žebřík a jiné potřebné nástroje, by tělo Kristovo mohlo býti s kříže sňato.

Vojáci zlámali již dříve na Kalvarii kosti obou zločinců s Ježíšem ukřižovaných, aby uspíšili jejich smrt, poněvadž ještě se smrtí zápasili, když však přišli k Ježíšovi a viděli, že již zemřel, nezlámali kostí jeho, nýbrž jeden z vojínův kopím probodl nejsvětější srdce Ježíšovo a ihned vyšla krev a voda, jako jisté znamení, že smrt nastala. Tak se naplnilo, co ústy prorokovými bylo předpověděno: »A kostí jeho nezlámete«; a jinde praví Písmo sv.: »A patřiti budou na mne, kteréhož bodli.« (Zach. 12, 10.)

Nyní počalo sjímání těla Ježíšova s kříže. Josef z Arimathie a Nikodem dle ústního podání opřeli žebřík ze zadu na kříž a vystoupili naň; uctivě vytáhli hřeby z proražených rukou a nohou a sňali korunu trnovou s hlavy jeho. Pak zavinuli mrtvé tělo Páně do plátna, a pomalu a opatrně spouštěli je k zemi. Pod křížem seděla Marie, přesvatá Matka, bolestná Matka, jejíž srdce meč bolesti proniknul. Drahé tělo Ježíšovo položili jí na klín. Ach, nyní má opět své milé dítě, jemuž v těch hrozných mukách nemohla lásky prokázati; nyní má opět své dítě milé, ale jak vypadá? Mrtev, zneuctěn, zohaven, že nebylo místa zdravého na celém těle, zkrvavený, potřísněný. Maria žalně patřila na zohavenou mrtvolu svého božského Syna, líbala jeho zkrvavené tělo, jeho zavřené oči; její vzdechy a nářky pronikaly posvátným tichem večerním.

Nyní bylo tělo Páně umyto, a teprve potom bylo viděti hrozné muky, jež Pán Ježíš vytrpěl, nyní bylo viděti strašlivé rány jeho těla. Když svaté tělo bylo čisto, pomazali je vonnými a vzácnými mastmi; stalo se tak ovšem jen na kvap, pro nastávající svátky nebylo možno důkladně balsamování provésti. Po té zavinuli je do plátna, hlavu, ruce, i nohy »jakž je obyčej u židů pochovávat«. Bolestná Matka objala ještě naposledy svaté tělo Ježíšovo, a slovy dojemnými se s ním rozloučila. Nyní vzali muži drahé břímě uctivě na ramena svá a snášeli je s hory Golgoty.

Bliže hory Golgoty, nedaleko brány Betlemské, kterou Pána dnes s křížem vyváděli, byla krásná zahrada s velikými stromy a ozdobnými záhony květinovými; náležela Josefu z Arimathie, který měl ve skále vytesaný, pěkný hrob, přichystal jej ku dni svého pohřbu vlastního — nyní však přenechal jej k vůli důstojnému pohřbu Páně a tak přispěl, by se splnila předpověď prorokova: »Hrob jeho bude slavný.«

K tomuto hrobu, nejmilejší, ubíral se podivný průvod pohřební, nejslavnější, jaký kdy země viděla; Josef z Arima-

thie a Nikodem, svatý Jan, a obrácený setník římský, který dle podání neodloučil se více od Ježíše, tito mužové nesli svaté tělo Ježíšovo; bolestná Matka s Maří Magdalenou a jinými nábožnými ženami následovala; tiše beze slova kráčeli zahradou, kterou obestíral již večerní soumrak s červánky; andělé boží doprovázeli truchlice pohřeb svého krále.

Hroby bohatých a vznešených židů byly obyčejně ve skalách vytesány; byly to malé komůrky se schránkami pro mrtvá těla. Také Josef měl takový hrob; tam donesli svaté tělo Ježíšovo a položili je do vytesané komůrky, kterou naplnili ještě vonnými masťmi, přikryli je prostěradlem a prokázali Pánu poslední služby a pocty se slzami v očích. Muži přistavili veliký kámen ku dveřím hrobovým, a všichni vrátili se zpět smutně do města.

Nastala noc; ticho všude, v Jerusalemě, na Kalvarii, u hrobu. — Dokonal božský Trpitel — nyní odpočívá a spí v hrobě; tu odpočívá až do rána třetího dne, od večerních červánků velkého pátku, až k ranním červánkům velikonočním, ku dni vzkříšení.

S každého obrazu Utrpení Páně, jež jsme v letošním posvátném čase postním se zbožností uvažovali, obraceli jsme zraky své na Nejsvětější Svátost Oltářní, jež jest drahocenným památkem utrpení a smrti Pána Ježíše. Proto i nyní od hrobu Ježíšova obraťme zraky své k Nejsvětější Svátosti a shledáme, že tělo Ježíšovo, jež bylo do hrobu položeno, také i do srdce věřícího křesťana uloženo bývá. Známo vám, že tak se děje ve svatém přijímání. Při svatém přijímání na smrtelném loži přijímá umírající křesťan tělo Páně jako pokrm na cestu do věčnosti. Tak jeví se nám Nejsvětější Svátost Oltářní opět v nové podobě, v novém poměru k životu věřícího křesťana, jako pokrm umírajících na cestu do věčnosti, o čemž v díle

II.

Když prorok Eliáš prchal před úklady bezbožné královy Jezabety a manžela jejího krále Achaba, unaven cestou usnul pod keřem jalovcovým. I přišel anděl Hospodinův, dotekl se boku jeho, vzbudil ho a řekl: »Vezmi a jez, neboť máš dalekou cestu před sebou; a ukázal mu bochník chleba a džbán. Prorok Eliáš vstal, jedl a pil a pak šel dále; posílněn tímto pokrmem došel šťastně až na svatou horu Horeb.

Podivuhodné nasycení prorokovo chlebem nebeským jest obrazem Nejsvětější Svátosti Oltářní, kteráž ve svatém přijímání sílí člověka na pouti tímto pozemským životem. O svatém přijímání rozjímali jsme již druhou neděli postní. Milí křesťané! Jednou přijde den, kdy podobně jako prorok Eliáš umdlení touto cestou pozemskou, klesne-

me na lůžko bolestné, smrtelné; síly tělesné nás opustí, údy našeho těla vypoví službu, a duše naše bude malomyslněti, protože brzy má stanouti před tváří Boha, který bude jejím soudcem. Ó, kdo nám pomůže v onen den, kdo nás potěší, kdo znova vzpruží mizející síly duševní? Ježíš to učiní, Ježíš v Nejsvětější Svátosti. On posílá nám kněze, služebníka svého, kterýž nám řekne, jako řekl anděl proroku Eliášovi: »Vstaň a jez, neboť máš dlouhou cestu před sebou, cestu do věčnosti.« Nepodá nám chleba a vody, nýbrž podá nám kněz nejsvětější tělo a nejdražší krev Pána Ježíše v Nejsvětější Svátosti Oltární na posilu v trpkém boji smrtelném, jako pokrm na dalekou cestu do věčnosti, jako závdavek budoucího spasení: »Ejhle, Beránek Boží. Ejhle, který snímá hříchy světa!« tak promluví k nám kněz a se slovy: »Přijmiž, bratře, sestro, posilu na cestu tělo Pána našeho Ježíše Krista, aby tě ochránil od nepřitele zlého a přivedl do života věčného« — toto tělo Páně nám podá kněz, nejsvětější tělo našeho božského Spasitele.

Nejmilejší! Jak veliká jest láska Ježíšova, který nás v tomto rozhodném okamžiku neopouští a nám láskyplně pomáhá, kdy potřebujeme pomoci jeho nejvíce! Jak veliká jest láska Ježíšova, který v rukou svého kněze spěchá k umírajícímu, který do chudičké chaty žebráka právě tak rád vchází jako do paláce vznešeného krále a vysokého knížete; veliká jest láska Ježíšova, vždyť sv. evangelista o něm praví: »Když miloval své, až do konce je miloval«, a Ježíš ubohé, třesoucí se duši podává poslední a nejvyšší útěchu v poslední hodině pozemského života.

Veliké a zázračné jsou účinky každého sv. přijímání, které hodně za živa přijímáme; rovněž veliké a zázračné jsou účinky posledního sv. přijímání, dostane-li se nám toho štěstí a té milosti, že svaté přijímání jako pokrm na cestu přijímati můžeme na svém lůžku smrtelném.

1. Svaté přijímání na lůžku smrtelném ulehčuje naši smrt. Vždyť v tom svatém přijímání posledním Ježíš sám se spojuje co nejúžeji s naší duší a vlévá do ní zázračné síly, odevzdanost, naději, důvěru v boží milosrdenství, že umírající potěšen zvolá: »Mně živu býti Kristus jest, a umřítí zisk; žádám si rozdělen býti a býti s Kristem!« —

2. Svaté přijímání na smrtelném loži ulehčuje rozsudek boží spravedlnosti při soudu soukromém, který koná Bůh nad duší hned po odchodu z tohoto světa. Zdaž může božský Spasitel toho zavrhnouti, kdož ho v posledním okamžiku života nábožně přijal?

3. Svaté přijímání na smrtelném loži je také zárukou budoucího slavného z mrtvých vstání.

Pravíť o něm sám Kristus Pán: »Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný a já ho vzkřísím v den nejposlednější.« Poslední svaté přijímání uděluje tělu našemu božský zárodek budoucího z mrtvých vstání, budoucího oslavení a nepomíjitelné blaženosti: »Nezanecháš svatého svého v hrobě!« Tato slova, nejmilejší, platí o křesťanu, který přijímáním Nejsvětější Svátosti v poslední hodině života svého se posvěcuje. Poslední svaté přijímání, které na pokraji hrobu přijímáme, sahá až za hrob, spojuje život a smrt, čas i věčnost, smrtelný život a nesmrtelnou blaženost.

Ó, jaké to lože smrtelné, ku kterému přistupuje Ježíš jako Těšitel a Spasitel v pokrmu na cestu do věčnosti! Závidění hodný takový umírající! Bůh sám jest s ním spojen, sbory andělů jej obklopují, Ježíši se klanějíce, nebeský mír spočívá na jeho obličeji, pokoj nebeský září v jeho zraku; potěšena odděluje se duše od těla a na perutích touhy vroucí spěchá z tohoto slzavého údolí, z tohoto pozemského vyhnanství do věčné otčiny nebeské.

Rozmilí posluchači! Chcete-li i v y z e m ř í t i j e d e n k r á t e smrti šťastnou a blaženou, žijte spravedlivě, milujte a ctěte Nejsvětější Svátost Oltářní v životě svém a přijímejte ji často se zbožností, dokud zdrávi jste. Pamatujte: budete-li často v životě svém k stolu Páně přicházeti, pak až nemocní a slábi budete na těle a nebudete moci sami k stolu Páně přijíti, Spasitel sám rád přijde k vám, aby vás občerstvil, potěšil, upokojil a oblažil. Při každém svatém přijímání, které konáte, volejte k svému Spasiteli: »Ó, můj Ježíši, kterého jsem dnes požíval, buď také jednou na smrtelné posteli mým pokrmem na cestu do věčnosti, a nedopusť, bych bez Tebe odešel na onen svět!« — A kdybys dnes, milý křesťane, nebo zítra ocitnul se na smrtelné posteli, neopomeň brzy zavolati k sobě Ježíše jako pokrm duše své na cestu do věčnosti, zavolej si ho do svého příbytku, přijímej ho, dokud jsi ještě při síle a při smyslech, přijímej ho s pobožností, vírou, a láskou — a nebeské účinky posledního svatého přijímání na smrtelné posteli způsobí, bys šťastně zemřel, bys věčně žil. Amen.

OBSAH.

	Strana
I. Poslední večeře — obět mše sv.	5
II. Pán Ježíš přijímá kalich utrpení — sv. přijímání	13
III. Žalář Pána Ježíše — Svatostánek	21
IV. Ejhle člověk — Výstava Nejsvětější Svátosti Oltářní	30
V. Křížová cesta — průvod o Božím Těle	39
VI. Pán Ježíš na kříži — požehnání Nejsvětější Svátosti Oltářní	48
VII. Uložení Pána Ježíše do hrobu — Nejsvětější Svátost Oltářní jako viaticum	57

* *

O. A. M. D. G.

NOVÝ OBZOR

nastupuje v prosinci t. r. svůj II. ročník vyplněn příspěvky nejlepších současných autorů, věren slibu již v I. ročníku daném – program svůj stále povznášeti. Řady příznivců „Nového Obzoru“ rychle vzrůstající plní nás oprávněnou nadějí, že tento náš na výši doby stojící

katol. repr esentativní podnik

nejen u Vás vlídného přijetí nalezne, ale že také sám list tento v kruzích svých laskavou přímluvou doporučíte.

Na 4 výtisky placené poskytujeme jeden výtisk zdarma. Na ročník I. expedujeme vkusné celoplátěné desky za nízkou cenu K 2.—, s koř. hřbetem K 3.—

Za vzácnou ochotu a přízeň přijmete předem nejvřelejší díky.

R. Promberger,
nakladatel.

KNIHOVNY „KAZATELE“ Č. 36:

EXHORTY

které napsal a konal Frant. Jirásko, katecheta dívčího lycea v Jičíně.

Řada I. K 1-30.

POSUDEK:

B. Vaněk v Kazatelně č. 1. (1911): „Jiráskovy práce se stále prohlubují. Radost je, jak na příklad i o dogmatických a liturgických pravdách (Cyklus o mši sv.) zajímavě a poutavě píše. Už první slova cele uchytí posluchače a nepustí až u konce. A jak chápe thema, kterých žádá vzdělanější posluchač (Cyklus o buddhismu). — Exhortáři středních škol, při známém nedostatku vhodných podobných exhort, jistě vděčně stisknou ruku panu autorovi a požádají ho, aby pokračoval.

THEOLOGICA.

Pro dobu postní.

Davídek V., **Pomněnky a ille.** Řeči k prvnímu sv. přijímání (78 str.) K 1·20.

Boležel J., **Příprava ku první sv. zpovědi** K —70. **Příprava ku sv. blřmování.** 20 hal.

Goffine, **Postilla**, vydání se 6 barvotisky a 140 dřevorytinami (714 str.) K 8—, váz. K 11—.

Janovský F., **Beránek Boží.** Sedmero post. káz. Místo K 1·20, pouze 80 h.

Jirásko Fr., **Vyčistěte starý kvas!** Časové postní řeči. Cena 80 h.

Kubíček V., **Obrazy z umučení Páně.** Sedmero řeči svatopostních. 60 h.

Kubis D. J., **Renovemur in Christo!** Cyklus postních kázání. Cena 70 h.

Proschwitzer-Groh, **Utrpení Páně a Nejsv. Svát. Oltářní** 80 hal.

Pryč Alf. **Pojďme za ním!** 14 postních řeči na 14 zastavení křížové cesty. (144 str.) K 2—.

Soukup Rob. Fr., **Postní promluvy o posledních věcech člověka.** (Připojeno kázání na Velký pátek.) 90 h.

Šubrt Fil., **Kristus Pán a my lidé** Osmero časových postních řeči. (92 str.) K 1·40.

Zavoral Meth. J., **Vírou ku štěstí.** Šest konferenčních řeči pro dobu postní. Místo K 1·20, pouze 80 h.

Zlámal Vikt., **Velký den.** Modlitby a zpěvy ku slav. prvnímu přijímání. (57 str.) 32 h. Na 5 výtisků 1 zdarma!

Pro měsíc květen.

Bělina Jan, **María, útočiště hříšníků,** K 2·20.

Janovský F., **Rosa Mystica.** Sváteční kázání Mariánská, 21 obšírných řeči na všeliké slavnosti Matky Boží. K 1·50.

Mottl J., **Život Panny Marie v obrazech.** Promluvy k májové pobožnosti. (125 str.) K 1·80.

Pryč Alfons, **Důstojnost Matky Boží a čest jí příslušná.** 32 úvahy májové, jež hodí se též na výroční svátky mariánské. 2 K.

Rehák J., **Královně májové.** Pobožnost májová pro 3 roky (154 str.) K 1·20.

Weninger - Parobek, **Královna máje,** rozjímání o zázrač. udál. Lourdských 426 str. Místo 6 K, pouze 2 K.

Eucharistika.

Blokša J., **Sbírka eucharistických promluv** ku měsíční schůzím arcibratrstva věčného klanění atd. (72 str.) 90 h.

Skalik Fr., **Jiskry eucharistické.** 2. vydání K 1·20. Váz. v plátně K 1·90, v chagr. kůži K 3·20, v telecí kůži K 4·20.

Strnad Al., **Svatý růženec a Nejsv. Svátost Oltářní.** K 1·60.

Zmeškal F., **O salutaris Hostie čili Mše svatá a kněz!** 33 rozjímání (164 str.) 2 K.

Rozličná kázání.

Davídek V., **Věrný přítel kazatelů.** Snadné řeči na neděle a svátky, jakož i rozmanité příležitosti s úvody a příklady. Díl I. K 1·60, díl II. konec K 1·80.

Janovský F., prof., **Sláva na Výsostech Bohu!** Kázání na posvátnou dobu vánoční. K 1·60.

Jirásko Fr., **Exhorty.** Řada I. O ceně času. — O mši sv. — Obřady mše sv. — Křesťanství není kopíí Budhismu. — O úkolu křesťanské ženy. — Cena K 1·20.

Kubíček V., **Kázání sváteční.** Šedesát řeči duchovních na zasvěcené církevní svátky v roce s přidavkem kázání příležitostných. (284 stran.) K 3·20.

Posudky o „Svátečních kázáních“
V. Kubíčka:

„... tak vhodných kázání pro náš lid jsem již dlouho nečetl a přál bych si a se mnou zajisté i mnozí jiní, aby co nevidět zase nějaká podobná vydal.“ Al. Koudelka (O. S. Vetti), farář v Praci.

... Kázání ta (Sváteční) se mi nadmíru zamlouvají a gratuluji V. D.

tímto upřímně a přeji posily k dalším plodům. Jsouť vzácnou náhradou za Heuslera. Těším se na Vaše Nedělní kázání... Th. Káčer, farář v Kuželově.

Kubíček V., **Kázání nedělní**. Osmdesát řečí duchovních na neděle církevního roku. (Čtyři promluvy před prvním přijímáním). 408 str. K 5.20.

Markrab Kl., **Kázání na nejznámější menší aneb nezasvěcené svátky církev. roku** (336 str.) K 1.80.

Lobry J. B., **Populární katechetická kázání**. I. Výklad Credo. II. Výklad Desatera. Sv. Modlitba Páně. Pozdravení andělské. Mše svatá. — Upravil Meth. Zavoral. Str. 702. 6 K.

Rybák P. T. J., **Patero exhort pro studující střed. škol, zvláště vyšších tříd**. (24 str.) 50 hal.

Různé.

Ehrmann, Dr. Th. Franc., **Ordo ad recipiendum processionaliter Episcopum ordinarium. Ordo ad visitandas parochias**. (132 stran.) Cena 70 hal.

Ferstl-Lužný **Otázka alkoholová v přítomnosti**. Šest promluv. (55 str.) 70 hal.

Sv. Hostýn. Kratičký popis a dějiny s 10 pohlednicemi, obrázkem Matky Boží Host. atd. (30 str.) 60 hal., poštou 65 h. Na 5 výtisků 1 zdarma!

Janovský Frant., prof., **Práce křesťanstvím posvěcená a sv. patronové její**. Místo K 1, pouze 50 h.

Kráčmer M., **Dějiny metrop. chrámu sv. Václava v Olomouci**. S 20 vyobraz. 7 K.

Macoun J., **Pasačka z Lúrd**, divadlo o 5 jedn., II. vyd. 60 h.

Ant. Zamazal, **Diagramy k vyučování katechismu**. 1. Přehled katechismu. Ve 3 barvách, velikost 70/56 cm. Cena 40 h. — 2. Modlitba katol. křesťana. Velikost 68/42 cm. 20 h. Porto a balné obou tabulí 20 h.

Kachník Dr. J., **Historia philosophiae**. Editio altera, emendata et aucta 132 str. 3 K, lir 3.—, frc. 3.—. M 2.60, Shil. 2.60.

— **Ethica socialis seu Sociologia** (Ethica catholica pars II.) 287

str. K 6.60, lir 6.60, frc. 6.60, M 6.—, Shil. 6.—.

Kachník Dr. J., **Ethica catholica**. Liber I. **Ethica catholica generalis**. Praelectiones academicae. Kor. 13.—, lir 13.—, Fr. 3.—, M 11.—, Sh. 11.—.

Pesch Til., S. J., **Život dle náboženství**. Příruční kniha pokynů a modliteb. S ocelorytinou. Dle 7. vydání německého na jazyk český převedl P. Placidus Buchta. 2. vydání. (505 a III. a XIV. str.) K 1.60, v plátně s červenou ořízkou vázaná K 2.60, v kůži se zlatou ořízkou K 3.60, nádherná vazba 5 K.

Stručné pokyny pro posvátné výkony při sv. generální visitaci. 14 str. 30 h. Neuschl, Dr. Rob., **Otázka dělnická. Antisemitismus**. O tisku atd. Přednášky. 40 hal.

Ozdobte příbytky své

národními obrazy:

Hanuše Schwaigra:

Sv. Cyrill a Methoděj.

Velikost v passepartout 65/45 cm. Cena 50 kor., v rámci originál. malovaném za sklem, cena 70 kor. Cena koloritu zeleného 20 kor., červeného 24 kor., v rámci za sklem kor. 30, 31 a výše. V rámci dle malby Schwaigra omalovaným, zcela zvláštním, za sklem 40 kor.

Hanuše Schwaigra:

Matka Boží Hostýnská.

Velikost 75/45 cm. Cena kor. 8.—, v původním rámci se zlaceným závitkem za sklem korun 20, v úpravě jiné dle volby kor. 18.20, 19, 20, 21, v passepartout 98.68 cm. v rámci kor. 48, velik. v rámci z pravého mahagoni (červen.) za sklem kor. 50.—. — Menší vydání velikost 40/23 cm. Cena kor. 3, v rámci za sklem kor. 13., v passepartout 56/39 cm. v rámci za sklem kor. 13.50 atd., na plátně v rámci kor. 7, 9, 10, atd.